Тыднёвік Магілёўскі

№ 14 (55) 8 красавіка 1999 г. Кошт свабодны

ПА СВАІМ ШЛЯХУ ВЫРАТАВАНЬНЯ

Не памёр наш Пан,
паверце,
хоць прайшоў
праз браму сьмерці.
Пана вывела з магілы
Божа сіла.
Заплаціў Бог за Адама,
за людзей жывых
таксама.
У нябёсы ўсім дарога
дзецям Бога.
Вы што, варта,
сьцеражэце?
Перамог Ён сілу
сьмерці.
Сам адолеў перашкоды
Бог прыроды.
Пан глядзіць на наша
племя,
на зямлю ў сьвятле
прамяньня.
Так яна сьвятлом
прыбрана блескам Пана.
Праз Твае зь мёртвых
паўстаньне
ад грахоў ачысьці, Пане.
Хай ўвесь люд з Табой
пачуе Альлелюя!
Альлелюя!
(Зь Велікодных
песьняў).

Памятны Крыж Тысячагодзьдзя Хрысьціянства ў Беларусі. Сьвятыня Пакутнікаў, Мідлянд, Канада. Пасьвячаны 5-га верасьня 1988 г.

На мінулым тыдні давялося ўбачыць шмат людзей у касьцёле сьв. Станіслава, якія адзначалі Вялікдзень па каталіцкаму календару. У нядзелю ў горадзе было таксама багата магілёўцаў зь вярбовымі кветкамі ў руках, што рыхтаваліся да Вялікдня праваслаўнага. Нягледзячы на агульны крызіс у краіне, на варункі жыцьця, што не спрыяюць Дабру і Пакою, пераважная большасьць гэтых грамадзянаў абмінула выбарчыя ўчасткі. Магчыма, што яны вырашылі наогул ня ўдзельнічаць ні ў якіх выбарах, хто б іх не ініцыяваў. А можа адчулі падман менавіта ў красавіцкай «дэмакратычнай працэдуры». Ня выключана таксама, што многія выказалі пратэст супраць праяўленай уладамі непавагі да рэлігійных сьвятаў...

Гэтымі днямі адзначаліся Сьвяты, прычым безь якога б там ні было «бласлаўленьня» ўлады. І нават – насуперак ейнай сутнасьці й ейным ідэалам. Усё больш людзей прыслухоўваецца да сваіх сэрцаў і душаў, а не да ўказаў, дэкрэтаў і палітычнай злабадзённасьці. Хто ведае, магчыма тое ёсьць беларускім шляхам выратаваньня...

«ТМ» віншуе праваслаўных вернікаў зь Вялікднём!

ГЕНАДЗЬ КАРПЕНКА быў сярод тых, хто першымі распачыналі Адраджэнскі рух і дэмакратычныя рэформы ў нашай краіне. Але да зьдзяйсьненьня іх не дажыў... Сьмерць паклікала яго ў самы разгар барацьбы за беларускую Волю. Блізка да сэрца ўспрымаючы ўсё, што адбывалася з краінай, Генадзь Карпенка фізычна адчуваў боль за кожны пакрыўджаны лёс, за кожнага несправядліва пакаранага суайчыньніка. Якое сэрца можа доўга вытрымаць такую шчырасьць і такую сумленнасьць...

Магілёўскія аб'яднаныя дэмакраты сёньня наладжваюць паездку ў Менск для ўдзелу ў грамадзянскай паніхідзе і пахаваньні слыннага Беларускага Грамадзяніна. Яны перададуць смутак і боль страты, якія адчувае гэтымі днямі ўсё сумленнае Прыдняпроўе.

ЗЬВЯРНІЦЕ ЎВАГУ – НА СЯБЕ, ПАРТНЭРАЎ І СЯБРАЎ

Напрыканцы мінулага тыдня ў Менску адбылося чарговае паседжаньне Рабочай групы Асамблеі дэмакратычных арганізацыяў Беларусі.

На паседжаньні былі заслуханыя інфармацыі каардынатараў нацыянальных праграмаў Асамблеі аб стане падрыхтоўкі праграмаў да выкананьня. Былі ўнесеныя зьмены ў Рэглямэнт правядзеньня паседжаньняў, удакладнёныя некаторыя праграмныя кірункі дзейнасьці, прааналізаваныя першыя вынікі перарэгістрацыі грамадзкага сэктара. Былі абраныя старшыня Рабочай групы – ім стаў Вінцук Вячорка, і старшыня Выканаўчага бюро Асамблеі, паўнамоцтвы якога пакінутыя за Ўладзімерам Роўдам.

Нагадаем, што зь нядаўняга часу ў нас ёсьць абласная Рабочая група ў якасьці каардынацыйнага органа мясцовых грамадзкіх недзяржаўных арганізацыяў. Яе арганізацыйнае паседжаньне мусіць адбыцца самае позьняе ў траўні. Зараз пэўную аб'яднаўчую функцыю ўзяў на сябе бюлютэнь абласной асамблеі няўрадавых арганізацыяў «Nota Bene». (Цікаўныя могуць, дарэчы, замовіць яго ў гарадзкой асацыяцыі «Кола сяброў», тэл. 22-97-82).

Уласная інфармацыя

ПРЭЗЫДЭНЦКІЯ ВЫБАРЫ. ПРАЦЯГ

ЮРЫДЫЧНАЕ СВАВОЛЬСТВА ТОЛЬКІ НАБЛІЖАЕ ЧАС АДКАЗНАСЬЦІ

Усім вядома, што ў нас [illegible] немагчыма [illegible] у [illegible] і зьмест пакараньня. Праваахоўная сыстэма працуе па сваіх, толькі ёй зразумелых правілах, якія ўстанаўліваюцца не законамі, а [illegible].

Днямі ў гэтым пераканаўся, напрыклад, сацыял-дэмакрат і журналіст Алесь Сердзюкоў. Па суду ён атрымаў штраф у памеры адной мінімалкі за парушэньне арт.167-3 Адміністрацыйнага кодэксу. Мы распавядалі пра затрыманьне Алеся на аўтавакзале «быццам па падазрэньні ў «правозе наркотыкаў». Знаўцы законаў справядліва задаюцца пытаньнем: «Якое дачыненьне мае той артыкул да абвінавачаньня?» Ніякага. Алеся насамрэч пакаралі за «парушэньне заканадаўства» аб выбарах. Парушэньне заключаецца толькі ў тым, што Алесь сапраўды актыўна спрычыніўся да маючых адбыцца ў траўні выбараў. Дзеяньні яго цалкам адпавядаюць заканадаўству, як і самое рашэньне Вярхоўнага Савета аб прызначэньні выбараў. Паколькі гэтае рашэньне не спадабаецца ўладзе, актывістаў кампаніі судзяць – вось і ўсё абгрунтаваньне...

Як мы паведамлялі ў мінулым нумары, суд чакаў таксама спадара Міхася Савіцкага. Разгляд ягонай справы праходзіў ажно ў два этапы. Падчас першага былі заслуханы сьведкі з абодвух бакоў: затрыманага і міліцыянтаў. Але судзьдзя Цэнтральнага суда І.Сарока палічыла недастатковым апытаньне іх, бо не зьдзівілі паводзіны міліцыянтаў, якія не палічылі неабходным апытаць гаспадыню кватэры, дзе ахоўнікі правапарадку меліся «адшукаць зброю й наркотыкі». (Такой афіцыйнай прычынай свайго нападу на кватэру, дзе знаходзіўся на той час і Міхась Савіцкі, тлумачылі міліцыянты ягонае затрыманьне і ператрус). На судзе аднак пра тое не ўспаміналі.

Што ж цікавага было падчас суду? Вось пакінутыя ў маім нататніку некалькі выразных момантаў.

Ужо знаёмая чытачам намесьніца кіраўніка адміністрацыі Цэнтральнага раёна пані Панкова настойліва даводзіла, што «паводле Канстытуцыі выбары прэзыдэнта прызначае верхняя палата Нацыянальнага сходу». Довады пра тое, што тая Канстытуцыя не прызнаная ў сьвеце, а значыць легітымнай застаецца ранейшая, ні на каго ў судзе, зразумела, ня дзейнічалі. Сьледчы Цэнтральнага РАУС Сенакосаў патлумачыў неабходнасьць ператрусу й асабовага дагляду ўсіх, хто быў у кватэры, наступным чынам: «Паколькі гаспадары кватэры на той момант адсутнічалі, каб захаваць рэчы гаспадароў, мы мусілі абшукаць усіх». Навошта міліцэйскі апарат рабіў відэаздымкі прысутных у кватэры людзей? «Каб потым вы не гаварылі, што вас зьбівалі», – такім быў адказ...

Закончыўся суд пакараньнем Міхася Савіцкага штрафам у адну мінімалку. Цікава, што пакараньне грунтавалася на тым жа артыкуле 167-3. Ужо шмат хто з магілёўцаў пакараны па гэтаму артыкулу, але ніхто з судзьдзяў ня можа даць тлумачэньне, якія менавіта парушэньні хаваюцца за вызначэньнем, якое пазначанае ў артыкуле такімі словамі: «іншыя парушэньні»...

Мушу зазначыць, што ў законе аб выбарах маецца дакладны пералік парушэньняў, за якія можна прад'яўляць прэтэнзіі. Пакараньні грамадзянаў за тое, што яны мелі пры сабе падпісныя лісты (як у нашым выпадку), ёсьць чыстай вады беззаконьнем. Нідзе, ані ў якім законе альбо кодэксе, не пазначана, што ўтрыманьне пры сабе падпісных лістоў – гэта парушэньне. Такім чынам мы маем справу з судовым сваволствам, запалохваньнем людзей і неабгрунтаваным іх пакараньнем.

Няма ніякага сумневу ў тым, што надыдзе час, калі за такія дзеяньні прыйдзецца адказваць. Ня можа юрыдычнае сваволства працягвацца бясконца і беспакарана.

Валадар ЦУРПАНАЎ,
праваабаронца,
карэспандэнт «ТМ»

ЖЫЦЬЦЁВЫЯ ЗАМАЛЁЎКІ

Апошняй сапраўды памірае надзея

Як ні,пільнаваў наш фотакарэспандэнт на выбарчым участку засьпець хоць які-небудзь масавы паток грамадзянаў, нічога з таго не атрымалася. Пададзеныя тут здымкі адлюстроўваюць самыя характэрныя моманты «народнага волевыяўленьня» магілёўцаў у нядзелю, 4 красавіка. Згодна паведамленьняў незалежных назіральнікаў і журналістаў, прыкладна так праходзіла галасаваньне і ў іншых гарадах. Між тым, як урачыста паведаміла падуладная Цэнтральная выбарчая камісія, выбары ў цэлым па краіне пасьпяхова адбыліся...

У нядзелю праходзіў заключны акт выбарчага шоў:«Выбары ў мясцовыя саветы». Наш карэспандэнт наведаў два выбарчых участкі, дзе праходзіла галасаваньне й зьвярнуўся да тых, хто прыйшоў галасаваць, з наступнымі пытаньнямі:

1. Што кіравала Вамі ў Вашым жаданьні ўзяць удзел у галасаваньні?

2. Што Вы чакаеце (і ці чакаеце?) ад новага складу саветаў?

3. Ці маюць яны мажлівасьць штосьці зьмяніць у нашым жыцьці?

4. Ці вядомыя Вам хто з кандыдатаў?

Уладзімер, 40 год, часова не працуе, прыйшоў з жонкаю й дачкою:

1. – Усіх пакрэсьліць!..

Жонка выказалася больш аптымістычна:

1. – Аддаць голас. 2. – Маю надзею на зьмены...

Жанчына гадоў 40 (хоць неяк прадставіцца адмовілася):

1. – Абавязак. 2. – Чакаю зьменаў у эканамічным жыцьці краіны. 3. – Нейкую ролю яны гуляюць. 4. – Нікога ня ведаю. Але-ж іх вылучылі ў калектывах, а значыць яны лепшыя.

Віктар Міхайлавіч, 45 год, рабочы:

1. – Па завядзёнцы. 2. – Ёсьць надзея на зьмены. 3. ... 4. – Ня ведаю нікога, а хацелася б сустрэцца, каб паслухаць кандыдатаў, скласьці ўяўленьне пра іх інтэлект.

Мурашка Сьвятлана Васільеўна, 35 год, служачая:

1. – Абавязак. 2. – Пераменаў. 3. – Нічога ня зробяць. Засталася адна толькі надзея. 4. – Штосьці чула пра аднаго.

Зьмітро Сяргеевіч, 22 гады:

1. – Эканомія сродкаў. Калі выбары не адбудуцца – наступны тур будзе праводзіцца за кошт мясцовага бюджэту. 2. – Пераменаў. 3. – Цяжка сказаць. 4. – Не, ня ведаю, бо перадвыбарных сустрэчаў не было.

Аляксей Іванавіч, 76 год:

1. – Абавязак. 2. – Карысьці ня будзе. Як было – так і застанецца. 3. – Не, ня здольныя яны нічога зьмяніць.

Мужчына, 50 год:

1. – Традыцыя. 2. – Надзеі няма, бо ведаю кандыдатаў. Вось адзін зь іх у сваёй праграме абяцае навесьці чысьціню й парадак у мікрараёне. Але-ж ён па пасадзе адказны менавіта за гэта, бо ёсьць намесьнікам дырэктара завода імя Куйбышава па камунальнай гаспадарцы. І гэты мікрараён яму падведамасны. Вы прайдзіце і паглядзіце, які навокал бруд...

Дзьве бабулькі, што прыйшлі разам, далі такі адказ. Першая:

– Ай, як ёсьць, так і ладна.

Другая-ж, маючы на ўвазе маю беларускую мову, з выглядам перавагі прамовіла:

– А мы не панімаем немецкого языка. Мы не беларусы, мы – рускіе і немецкого языка не панімаем.

Чарных Галіна Іосіфаўна, 44 гады, вядучы інжынэр:

1. – Абавязак. 2. – Надзеі на зьмены няма. 3. – Рэальнай улады дэпутаты ня маюць. Жаданьне можа і ёсьць, аднак-жа мажлівасьці няма. Мне здаецца, што з часоў «перестройкі» ад іх нічога не залежыць. 4. – Кандыдатаў ня ведаю. Праграмаў не чытала. У сваім выбары кіравалася зьвесткамі з пададзеных біяграфіяў: галоўнае, каб не былі зьвязаныя з камэрцыйнымі структурамі. Увогуле-ж арганізацыя выбарчай кампаніі сьведчыць пра заклапочанасьць ёю ўлады.

Якую-ж выснову з гэтага зрабіць? Мне падаецца, што як ні старалася афіцыйная прапаганда, людзі ставяцца да саветаў менавіта так, як яны таго заслугоўваюць. Можна з упэўненасьцяй мовіць, што ўдзел у галасаваньні людзі бралі па традыцыі. Насамрэч яны ня маюць ілюзіяў адносна мажлівасьцяў саветаў паўплываць на іх жыцьцё. Засталася толькі адна незразумелая надзея, прычым – ні на што, проста – надзея. Прыход-жа некаторых на ўчасткі быў абумоўлены пагрозаю правядзеньня другога туру за кошт мясцовага бюджэту. А гэта ёсьць, у ліку іншых, дадатковым сьведчаньнем несвабоды выбараў.

Валадар ЦУРПАНАЎ

КРОНІКА ТЫДНЯ Ў ПАДЗЕЯХ І ФАКТАХ

Як адзначаў Дзень гумару Малады Фронт

Зь мінулага года магілёўскія маладафронтаўцы адзначаюць так званы Дзень гумару.

Гэтым разам акцыі быў нададзены дэвіз:«Провады зімы – провады Лукі». Сьмецьце (натуральнае і сымбалічнае), якое за апошнія гады назапасілася ў двары, дзе туліцца офіс Фронту, было вырашана сабраць і зьвесьці ў адпаведнае месца. Аб своеасаблівым суботніку ягоныя актывісты папярэдзілі суседзяў-камэрсантаў, тамтэйшых жыльцоў, апрэч таго –«роднае» аддзяленьне міліцыі.

У 15 гадзінаў у двары быў урачыста ўзьняты бел-чырвона-белы сьцяг – і работа закіпела. Паціху, махнуўшы рукой на сьцяг і дэвіз, да яе далучыліся пэнсіянэры, камэрсанты, што маюць у тым-жа двары свае прытулкі, нават зазірнулі два-тры міліцыянты. Але ўзяць у рукі рыдлёўкі ці граблі яны адмовіліся. Затое прайшлі ў офіс і папрасілі (!) даць ім для знаёмства Праграму і Статут Народнага Фронту. Аказалася, што гэтыя«форменныя» хлопцы ёсьць курсантамі школы міліцыі, у якіх хутка іспыт па«палітыцы». Фронтаўцы ахвотна выдалі курсантам праграмныя дакумэнты, якія ніколі, дарэчы, ні ад каго не хавалі. Цікава толькі, ці змогуць вычытаць з Праграмы і Статута міліцэйскія курсанты пра той«экстрэмізм», якім пужаюць людзей дзяржаўная тэлевізія і міліцэйскае начальства. А калі ня вычытаюць, то зь якой верай у правільнасьць«разгонных» загадаў будуць дзейнічаць у сваёй службовай практыцы?..

У прыцемках, стомленая й задаволеная зробленым, фронтаўская моладзь ўрачыста зьняла сьцяг і разыйшлася па хатах. Уражаныя наведзеным парадкам і тым, што з«апазыцыянэрамі» можна мець справу, камэрсанты паабяцалі прафінансаваць асфальтаваньне двара.

Такім чынам зіму праводзілі. Вясну сустрэлі. За другой часткай замоўленага дэвізу пакуль супынка. Моладзь верыць, што яна не працягнецца далей за травень...

Андрэй КАВАЛЁЎ,
старшыня магілёўскае філіі Маладога Фронту

Уважліва трасеце замежную гуманітарку

Нечаканы падарунак атрымала пэнсіянэрка з райцэнтра Чэрыкаў, калі пачала знаёміцца са«зьместам» гуманітарнай пасылкі ад замежнай дабрачыннай арганізацыі.

Яе радасьць выклікалі ня толькі прадукты харчаваньня, што ўтрымліваліся ў вялікай картоннай скрыні. Калі жанчына з папяровага пакету перасыпала муку ў шкляны слоік, то заўважыла нейкую зялёную паперку. Гэта былі 100 амэрыканскіх даляраў, пакладзеных туды нейкім добрым чалавекам з Захаду. Фактычна, бабуля нечакана атрымала сваю ледзь не гадавую пэнсію.

Абаронцы працоўных абралі шлях перамоваў

Фэдэрацыя прафсаюзаў Беларусі («традыцыйныя прафсаюзы») ня будзе ўдзельнічаць у агульнабеларускім страйку, які наладжваюць Свабодныя прафсаюзы.

Пра гэта паведаміў кіраўнік ФПБ Уладзімер Ганчарык на сустрэчы з актывам«школы камунізму» ў Бабруйску. Прафсаюзны бос, канешне, ня мог не пакрытыкаваць сёньняшнюю эканамічную палітыку ўладаў. Але даводзіў зале, што рэзкія пратэсты толькі пагоршаць сытуацыю. Таму«спакойныя і дзелавыя» перамовы з урадам зьяўляюцца адзіным сродкам вырашэньня насьпеўшых праблемаў. Перамовы гэтыя ФПБ гатовая весьці які заўгодна працяглы час. Нават калі зьместам і вынікам гэтых перамоваў будуць самі перамовы.

Падрыхтаваў Сымон ГЛАЗШТЭЙН

КРОНІКА ТЫДНЯ Ў ПАДЗЕЯХ І ФАКТАХ

На здымку вы бачыце жонку былога прэм'ера, а цяпер арыштанта Міхаіла Чыгіра з пасьведчаньнем Цэнтравыбаркама пад старшынствам Віктара Ганчара, згодна якому ейны муж зарэгістраваны кандыдатам у прэзыдэнты на выбарах 16 траўня 1999 года. На другім здымку – пасьведчаньне кандыдата ў прэзыдэнты Зянона Пазьняка прымае каардынатар адпаведнай ініцыятыўнай групы Сяргей Папкоў.

ПА СТАРОНКАХ МЯСЦОВАГА ДРУКУ

Людзі атрымліваюць тое, што патрэбна рэжыму

Патрапілі ў рэдакцыю некалькі афіцыйных раённых газэтаў. Спачатку меркавалася «пазычыць» у іх цікавую мясцовую інфармацыю, каб даць яе нашаму гарадзкому чытачу. Аднак «падзейнай» інфармацыі аказалася зусім мала. Да таго-ж уся яна насіла пратакольны характар: адбылося паседжаньне... прайшла нарада... і г.д. Затое цікавасьць прыцягнулі артыкулы, рэпартажы, карэспандэнцыі, у якіх ішла гаворка аб надзённых раённых справах. Спачатку не паверылася, што ўсё надрукаванае адрасуецца людзям усурьёз. Але тое, што напісана пяром, як вядома, ня вырубіш тапаром... Калі ласка, чытайце некаторыя зь ня самых, дарэчы, яскравых прыкладаў прафэсійнага стану сёньняшняй мясцовай журналістыкі, на падтрымку якой дзяржаўны бюджэт штогод шчодра выдзяляе салідныя сродкі. Даводзіцца вяртаць іх служэньнем. Не прафэсіі, зразумела, а рэжыму з усім яго ным культуровым, ідэалягічным і канцэптуальным узроўнем. Вось што з гэтага атрымліваецца. (Усе газэты ад 31 сакавіка).

«Маяк Прыдняпроўя», Быхаў. З карэспандэнцыі «Дзе клапоцяцца – там парадак»: « – Адкуль у нас будуць грошы, калі мы за шыну з камэрай для збожжаўборачнага камбайна заплацілі 60 мільёнаў рублёў. Адзін лемях для плуга цягне ажно на мільён, а іх нам патрэбна ня менш сотні, – скардзіцца галоўны інжынэр калгаса «Быхаўскі» Пётар Чмырыкаў. Між тым старшыня праўленьня Уладзімер Нужкоў настроены аптымістычна. І ня без падстаў».

«Зара над Друцьцю», Бялынычы. З карэспандэнцыі «На крэдыты спадзявайся, ды і сам маху не давай»: «У калгасе імя Ільіча таксама крэдытаў пакуль не атрымалі. Але, у адрозненьне ад суседзяў, мясцовыя земляробы жывуць ня толькі днём сеньняшнім. Як запэўніў нас галоўны інжынэр гаспадаркі У.Харытонаў, на тэхагляд яны выставяць усе 16 аўтамабіляў. Машыны, якія не выкарыстоўваюцца, пастаўлены на кансэрвацыю ў бокс. Ды і рабочыя машыны таксама нанач ставяцца пад надзейнай аховай вартаўнікоў, а таму ніхто «не пазычае» з аўтамабіля калегі патрэбную яму запчастку».

«Ленінскі кліч», Крычаў. З ліста ў рэдакцыю пад назвам «Тыдзень дзейнічае, тыдзень – не»: «Няўжо наведваньне лазьні такая раскоша, што карыстацца гэтым мы можам 1-2 разы на месяц? Не хапае ў гаркамунгаса паліва, грошай? Дык няхай бы лазня працавала раз на тыдзень. А тое многія жыхары пасёлка цэмэнтнікаў сталі хадзіць у лазню на чыгуначную станцыю, а ў сваю – засталіся толькі самыя стойкія. Іх ня так многа, за адну суботу маглі б без асаблівых праблем памыцца ўсе жадаючыя».

«Ленінскі шлях», Горкі. З артыкула «Хлейчукі на... мэмарыялах»: «Раённая газэта разгарнула барацьбу супраць уладальнікаў хлеўчукоў і куратнікаў, якія нібы цвіль распаўзьліся вакол сьвятога кожнаму жыхару месца – мэмарыяльнага комплексу «Смуткуючая маці»... Дык няўжо яны, гэтыя прыбудовы, так і застануцца атрыбутам гэтага сьвятога месца? Калі верыць райвыканкаму, то – наўрад. Плянуецца стварыць спэцыяльны савет з удзелам выканаўчай улады, архітэктуры, камунальнай і санітарнай службаў, міліцыі і нагляду, які з яго паўнамоцтвамі змагацца з такімі вось самазабудоўшчыкамі, для якіх законы ня пісаныя. І ня словамі, бо такія ўгавораў і просьбаў не разумеюць. Тут дыялёг павінен весьці самы звычайны бульдозэр».

«Ленінскае слова», Слаўгарад. Зь інтэрвію супрацоўніка райваенкамата В.Шэдава: «У сувораўскае вучылішча прадугледжана катэгорыя паступаючых, якія маюць ільготы, права паступленьня без экзамэнаў. Па-за конкурсам альбо якія маюць перавагі пры паступленьні. Для гэтага патрэбна дадаткова прадаставіць дакумэнты. Якія пацьвярджаюць альбо сьмерць бацькоў або тое, што яны знаходзяцца ў турме».

«Родная ніва», Клімавічы. З рэпартажу «Куток адпачынку на фэрме»: « – Тэлевізар працуе? – пытаемся ў загадчыцы фэрмы Алены Сіняўскай. – А як-жа, – адказвае яна. – Жанчыны, калі ёсьць час, зараз глядзяць фільм «Новая ахвяра»... Навокал на фэрме шмат кветак, мяккі куток. А дзе вы бачылі на фэрме фікус? Або панно, якое, дарэчы, зробленае з саломкі самой Аленай. Ёсьць дзе і папарыцца. Асабліва летам, тут маецца лазьня-душ. Выходзячы распаценыя, а ў суседнім пакоі можна чаі паганяць, тортам пачаставацца, напрыклад, на дзень нараджэньня».

«Сьвятло Кастрычніка», Мсьціслаў. Са справаздачы аб паседжаньні райвыканкама, на якім абмяркоўвалася работа райаддзела ўнутраных спраў: «Больш чым на 32 працэнты ўзрасла колькасьць цяжкіх злачынстваў. У 2,2 разы павялічылася рост злачынстваў, зьвязаных зь незаконным выкарыстаньнем наркотыкаў. Адабрана 22 адзінкі зброі, якая захоўвалася незаконна. Ахова сельскіх крамаў, сховішчаў, жывёлагадоўчых фэрмаў адсутнічае. Узровень матэрыяльна-тэхнічнага забесьпячэньня органаў унутраных справаў не адпавядае патрабаваньням закону «Аб міліцыі»... Абмеркаваўшы стан міліцэйскіх справаў райвыканкам прызнаў работу аддзела ўнутраных спраў па забесьпячэньні законнасьці і правапарадку на тэрыторыі раёна здавальняючай».

... Сваіх мясцовых калегаў просім не крыўдаваць. Ведаем вашую падпарадкаванасьць, несамастойнасьць, затурканасьць тэмамі, якія ўжо надакучылі. Не аб вас гэтыя перадрукоўкі. Пра вашае начальства. А для тых з вас, хто сумуе па сапраўднай журналісцкай рабоце і ня хоча скарацца перад бязглуздзіцай і дылетанствам ідэалягічных кантралёраў, ахвотна прадастаўім свае старонкі. Пішыце, тэлефануйце. Ніхто як вы не стаіць так блізка да жыцьця. Не марнуйце, калегі, час на пухту!

Рэдакцыйны АГЛЯДАЛЬНІК друку й пошты

КОНКУРС ПЕРАКЛАДАЎ

Не па зубах арэшак?

Рубрыку вядзе Міхась БУЛАВАЦКІ

Конкурс перакладаў забуксаваў: на другую прапанову, падрыхтаваную 18 лютага, водгукаў няма (магчыма, заданьне аказалася занадта складаным). Праўда, працягваюць паступаць водгукі на першую прапанову (верш «Дождж» Палякены Салаўёвай – «ТМ» ад 14 студзеня). Агукнулася далёкая правінцыя – свой пераклад даслала **Вольга Сломкіна** з Глуска. Вось ён.

Шэрае неба ды цёмныя елі.
*Шум і дыханьне даждж*у...
Сьлёзы зь нябёсаў цяклі,
як хацелі,
Ладзілі провады дню.
Лісьце вільготнае стомлена
ўздрыгвае, –
*Цяжка ад кропляў даждж*у.
Вечар задумлівы смуткам
адрывае,
Нудна сыходзіць да сну.
Бываем байцы без сваёго
вамоды.
Крадком у начной цішыні
Бязмоўныя кроплі
нябеснага роду
Кідаюць сьляды на зямлі.

Мы друкуем пераклад, прызнаючы тым самым, што ён варты ўвагі.

Цяпер паразважаем над ім. Адзначым спачатку, што перакладчыца добра валодае беларускай мовай і тэхнікай вершаскладаньня. І ўсё-ж з-за недахопу досьведу звужана гэтую тэхніку парушыць.

Па-першае, яна не знайшла годнай рыфмы да слова *«дажджу»*, якое ў вершы Салаўёвай ёсьць вядучым, ёсьць тэматычным стрыжнем усяго верша. Тут атрымалася: *дажджу – ... ды дню*, *дажджу – да сну*, а ў трэцім выпадку перакладчыца наогул адмовілася ад стрыжнявога слова.

Узьніклі невялікія праблемы і з рытмікай. У Салаўёвай кожны радок пачынаецца з націскнога складу (верш напісаны дактылем), што пры перакладзе пажадана захоўваць. Дзевяць радкоў перакладчыца трымалася, а на апошнія тры радкі не хапіла духу.

Цяпер аб вобразах, якія ўнесла ў верш перакладчыца. *«Вечар адрывае смуткам»* – гучыць грубавата для лірычнага верша і крыху вульгарна. І да наступнага радка тыя-ж прэтэнзіі: слова *«нудна»* стварае іншы настрой, чым той, які адчуваецца ў арыгінале.

Апошнія заўвагі тычацца моўных парушэньняў: сьляды ня кідаюць, сьляды пакідаюць (на зямлі ці на чым іншым). І елі па-беларуску – *елкі*.

Мы дзякуем Вользе за ўвагу да «ТМ» і зычым ёй посьпехаў, у тым ліку ў вершаскладаньні, да чаго здольнасьці ў яе несумненна ёсьць.

Нядаўняя сустрэча «у вярхах» кіраўнікоў краінаў СНД ізноў прымала якійсьці рашэньні па спрашчэньню «эканамічных, чалавечых і гандлёвых» дачыненьняў паміж суседзямі... А вось такую карцінку можна штодня ўбачыць на любой беларускай дарозе, якая бяжыць у расейскім напрамку. Ці чытаюць міліцыянты міжнародныя пагадненьні? Альбо яны лепш за іншых ведаюць сапраўдную ім цану? Відаць, так. Як, дарэчы, ведаем гэтую цану і ўсе мы, хто не апантаны «славянскай» прапагандай...

Праграма тэлебачаньня з 12 красавіка па 18 красавіка

•• Понедельник, 12 апреля ••

Праграму тэлеканалаў мы друкуем на замову чытачоў. Гаспадары праграмы падаюць нам яе на расейскай. Рэдакцыя фізычна (па часе) не пасьпявае яе перакласьці. Просім разглядаць гэтыя старонкі як тэхнічна-службовы матэрыял, які ня мае дачыненьня да зьместу й характару нашай газэты.

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.10 Новости.
8.15 Резонанс.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 Телебарометр.
9.40 "Сегодня с вами..."
10.05 Здоровье.
10.30 Ко Дню космонавтики. "Одной звезды я повторяю имя..." Док. фильм.
11.10 Новые имена.
11.20 "Ветер в спину".
12.05 Теленавигатор.
12.25 Музыкальный салон. Гости программы — Мария Пахоменко и Александр Колкер.
13.13 "Беларусь и космос". Видеозарисовка. Часть 1-я.
13.15 Ко Дню космонавтики. "Дети Галактики". Док.фильм.
14.20 "Высокое небо". Телеочерк.
14.45 Видеозарисовка.
15.10 "Чародей-2. Страна Великого Дракона".
15.35 ТВ — школе.
16.05 "Засекреченные конструкторы". Телеочерк.
16.35 Авто-парк.
16.45 Премьера песни.
16.55 "Беларусь и космос". Видеозарисовка. Часть 2-я.
17.10 "Сегодня с вами..."
17.35 "А музыка звучит..."
18.05 "Ветер в спину".
18.50 Новые имена.
19.15 Политические диалоги.
19.40 Международные спортивные новости.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 К.Лавров в худ.фильме "Укрощение огня". 1-я серия.
23.30 Криминальная хроника.
23.35 Белорусский хит-парад.
23.40 Третий тайм.
0.20 Мини-футбол. Финал турнира памяти Александра Майского. 2-й тайм.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Во имя любви".
9.15 Здоровье.
9.45 "Топтыжка". Мультфильм.
10.00 Поле чудес.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 "Космическая полиция".
14.45 "Чехарда". Мультфильм.
14.55 Звездный час.
15.30 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Во имя любви".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Программа "Человек в маске".
18.45 А. Пугачева в фильме "Жди и помни меня". 1-я серия.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 Юрий Гагарин. Секретный отчет 13 апреля 1961 года.
21.15 Е. Гагарина в программе "Женские истории".
21.45 Взгляд.
22.30 Однако.
22.45 Г. Жженов в фантастическом фильме "Планета бурь".

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
9.10 "Миледи". Телесериал (Аргентина).
10.00, 16.00, 19.00, 23.45 Вести.
15.30 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Церемония вручения национальной театральной премии "Золотая маска".
18.25 "Мистер Бин — Черная змеюка - II".
19.40 Подробности.
19.55 Любовь с первого взгляда.
20.30 Чарли Шин в боевике "Молодые стрелки" (США).
22.25 Акуна матата.
23.30 Дежурная часть.
0.20 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 Мультфильм.
8.35 Консилиум.
9.05 "Большие перемены".
10.00 Академия спорта.
10.20 "Совесть". Видеофильм.
11.00 Про фото.
11.40 После новостей...
12.00 "Под сенью дружных муз". А.Дельвиг.
12.20 "Сокровища Петербурга".
12.35 Страна Фестивалия.
13.00 "15-й подъезд".
13.45 "В Берендеевом краю". Фестиваль А.Н.Островского в Костроме.
14.30 Романсы С.Рахманинова в исполнении Е.Образцовой.
15.00, 17.30 Новости.
15.05 "Лукоморье".
15.25 "Четыре танкиста и собака".
16.15 Разбитая чашка от Кузнецова.
17.00 Быть месту пусту?
17.40 "Мир авиации".
18.05 Скрипач А.Сороков.
18.35 "Цветаева и Ахматова: одну с тобой мы землю топчем..."
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Ночь кинорежиссеров". Док. фильм (Германия).
20.45 После новостей...
21.05 "Большие перемены".
22.00 Телевидение — любовь моя.
22.50 Концерт для гобоя с оркестром си-бемоль мажор.

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 Мир кино. "Солдаты удачи" (США).
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Вчера в "Итогах".
10.15 Куклы.
10.30 Итоги. Ночной разговор.
11.30 "Россия молодая".
13.30 "Детектив Нэш Бриджес".
14.20 "Сегодняючко". Красная стрела.
15.30 "Магические приключения".
16.20 Мультсериал "Шарман, шарман!"
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

13.15 Пунктир.
13.45 Телелоцман.
14.10 Мультфильм.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Христос Воскрес!".
17.50 "Блистательные Азераки".
18.40 Бобруйский вариант.
19.00 Тяжелый день.
19.30 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.00 Праздник в вашем доме.
21.35 "Любовью за любовь". Муз.комедия.
22.55 День области.
23.05 "Город принял". Детектив.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Арест и воля".
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Акапулько". Заключ. серия.
21.30 Городские новости.
21.40 "Операция "Мутанты". Фарсовый боевик.
23.20 Спортивная программа.

•• Вторник, 13 апреля ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.55 Новости.
8.15 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе.
9.45 "На волне взаимопонимания".
10.30 "Сегодня с вами..."
11.10 Новые имена.
11.20 "Ветер в спину".
12.05 Третий тайм.
12.35 "А музыка звучит..."
13.10 "Ральф, здравствуй!". Короткометражный худ.фильм.
13.35 "Хлопец из деревни Белое". Док. фильм БТ.
14.05 Туробъектив.
14.25 Бездельник.
15.10 "Чародей-2. Страна Великого Дракона".
15.35 Видеокурс английского языка.
16.00 ТВ — школе.
16.30 Приглашаем на вечерки.
17.10 Уроки Н.Новожиловой.
17.35 Гости в дом.
18.05 "Ветер в спину".
18.50 Новые имена.
19.15 "Алло, "Событие".
19.55 Международные спортивные новости.
20.15 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 "Укрощение огня". Худ.фильм. 2-я серия.
23.15 Криминальная хроника.
23.20 Белорусский хит-парад.
23.25 Музыка без границ.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Во имя любви".
9.15 Взгляд.
10.00 "Зеркальце". Мультфильм.
10.15 Смехопанорама.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 "Космическая полиция".
14.45 Счастливый случай.
15.30 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Во имя любви".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Тема.
18.45 "Жди и помни меня". 2-я серия.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 Н. Румянцева в комедии "Королева бензоколонки".
22.10 Однако.
22.25 Авторская программа Э. Рязанова. Герой Советского Союза Марк Галлай.

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
9.10 "Миледи". Телесериал.
10.00, 16.00, 19.00, 0.00 Вести.
15.20 Музыка, музыка...
15.30 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Гомеопатия и здоровье.
17.10 "Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона".
18.25 "Мистер Бин — Черная змеюка - II".
19.40 Подробности.
19.55 "Аншлаг" представляет.
20.30 Криминальная драма "Наживка" (Австралия).
22.40 Урмас Отт с Джуной.
23.45 Дежурная часть.
0.30 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 "Ночь кинорежиссеров". Док. фильм (Германия).
8.15 Т.Альбинони. Концерт для гобоя с оркестром си-бемоль мажор.
8.25 Разбитая чашка от Кузнецова.
8.10 "Большие перемены".
9.55 "Музыка из Петербурга". Е.Образцова.
10.35 Мир авиации.
11.00 "Театр моей памяти". Ю. Визбор.
11.40 После новостей...
12.00 "Под сенью дружных муз". Е.Баратынский.
12.20 "Спортивные встречи". А. Тихонов.
12.50 Российский курьер.
13.45 Счастливцевы и Несчастливцевы...
14.25 "Без визы". В Испании.
14.30 Новое кино.
15.00, 17.30 Новости.
15.05 "Лукоморье".
16.25 Э.Вила-Лобос. "Шорос".
16.40 "Осенние портреты". Алла Баянова.
17.10 Ортодокс.
17.40 Ноу-хау.
17.55 "... И не угаснет свеча".
18.25 "Документ-панорама".
19.10 Чудо-сказка.
19.50 "Кумиры". В.Меркурьев.
20.15 Музеум.
20.45 После новостей....
21.10 "Большие перемены".
21.55 А.П.Чехов. Рассказы.
22.20 Г.Свиридов. "Поэма памяти Есенина".

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Герой дня без галстука.
9.40 "Чистосердечное признание".
10.05 Своя игра.
10.30 Дог-шоу "Я и моя собака".
11.30 "Россия молодая". Заключ. серия.
13.30 "Детектив Нэш Бриджес".
14.20 "Сегодняючко". Красная стрела.
15.30 "Магические приключения".
16.20 Мультсериал "Шарман, шарман!-2".
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

14.05 Тяжелый день.
14.30 Бобруйский вариант.
14.50 Мультфильм.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Блистательные Азераки".
18.20 "Исчезающий мир". Школа жизни мужчин массаи.
18.50 Мультфильм.
19.00 Служба ваших забот." Эх,дороги...!".
19.40 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.00 Праздник в вашем доме.
21.35 "Остин Пауэрс — международный человек-загадка". Комедия.
23.10 День области.
23.20 "Неглубокая могила". Триллер.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Муз. антракт.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Удивительные истории".
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Пляж".
21.30 Высокая мода.
21.40 Джеймс Белуши, Вупи Голдберг в фильме "Гомер и Эдди".
23.15 Спортивная программа.

•• Среда, 14 апреля ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.30 Новости.
8.00 "Алло, "Событие".
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе.
9.40 Видеокурс английского языка.
10.05 Мультфильм.
10.40 "Я рисую".
11.10 Новые имена.
11.20 "Ветер в спину".
12.05 Компьютерный полигон.
12.25 Зорная ростань.
13.15 Видимо-невидимо.
14.25 Ток-шоу "Карамболь" с участием Татьяны Васильевой.
15.15 "Чародей-2. Страна Великого Дракона".
15.40 Сельчане.
16.05 "5 х 5".
16.35 "Куда пойти учиться?".
17.10 "А музыка звучит..." По страницам фестиваля "Славянский базар в Витебске-98".
17.35 "Макаенка, 9".
18.05 "Ветер в спину".
18.50 Новые имена.
19.15 "Сегодня с вами..." Лауреат Государственной премии РБ генеральный директор Белорусского металлургического завода Юрий Феоктистов.
19.40 Международные спортивные новости.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 П.Ньюман в худ.фильме "Дураков нет"(США).
23.50 Криминальная хроника.
23.55 Белорусский хит-парад.
0.00 Королевская охота.
0.40 Темная комната.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Во имя любви".
9.15 Тема.
9.55 "Машенька". Мультфильм.
10.10 В мире животных.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 "Космическая полиция".
14.45 Классная компания.
15.05 Зов джунглей.
15.30...До шестнадцати и старше.
16.00 "Во имя любви".
17.15 Г. Хазанов, Р. Быков в комедии "Реквием по филею".
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Человек и закон..
18.45 "Жди и помни меня". 3-я серия.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 Софи Лорен в остросюжетном фильме "Огневая мощь".
22.40 Однако.
22.50 "Примадонна в "Тихом доме".

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
9.10 "Миледи".
10.00, 16.00, 19.00, 23.25 Вести.
15.15 Музыка, музыка...
15.30 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Гомеопатия и здоровье.
17.05 "Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона".
18.25 "Мистер Бин — Черная змеюка - III".
19.40 Подробности.
19.55 Сам себе режиссер.
20.30 Политический детектив "Телохранитель".
22.15 "Пси фактор".
23.10 Дежурная часть.
0.00 Автошоу.
0.25 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 "Документ-панорама".
8.15 Музыкальный экспромт.
8.25 "Мое прощание". А. Хариторов.
8.55 А.П.Чехов. Рассказы.
9.20 "Большие перемены".
10.10 "С.Рахманинов". Док. фильм.
11.00 Быть месту пусту?
11.35 После новостей...
11.55 "Свидание с Сильви Гиллем". Современная хореография.
13.45 "Рассказы старого сплетника".
14.10 Романсы С.Рахманинова в исполнении Е.Образцовой.
14.35 "Под сенью дружных муз".
15.00, 17.30 Новости.
15.10 "Лукоморье".
15.30 "Четыре танкиста и собака".
16.25 "Истоки". "Жар-птица".
16.35 "Эколокол". "Сор из избы".
17.00 Боярский двор.
17.40 "Последняя любовь Маяковского". Телеспектакль.
19.05 Чудо-сказка.
19.50 "Документ-антология".
20.50 После новостей...
21.10 "Большие перемены".
22.00 "Джаз в академическом зале".
22.30 "Театр моей памяти". "Вокруг Гамлета".

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Фильм "Четвертая планета".
10.40 "Среда".
11.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Красное и черное".
13.30 Суд идет.
14.20 "Сегодняючко". Красная стрела.
15.30 "Магические приключения".
16.20 Мультсериал "Шарман, шарман!-3".
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

14.25 Служба ваших забот."Эх, дороги...!".

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 Мужской клуб."Особенности национальной речи".
18.20 "Железный фактор".Тележурнал.
18.45 Мультфильм.
19.00 Телеприемная.В студии начальник областного управления здравоохранения В.Мартыновский.
19.45 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.00 Праздник в вашем доме.
21.35 "Кукловоды".Фантастика.
23.25 День области.
23.35 "Подразделение"Т".Боевик.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Случайный свидетель".
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Пляж".
21.30 Городские новости.
21.40 "Дочь воздуха". Худ. фильм.
23.20 Спортивная программа.

•• Четверг, 15 апреля ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.20 Новости.
8.15 "Сегодня с вами..."
8.40 Потребительская корзина.
9.15 Королевская охота.
9.45 Телевизионный Дом кино.
10.10 "Ветер в спину".
11.10 Новые имена.
11.15 Вольная борьба. Чемпионат Европы. Прямая трансляция.
12.05 "Наш край".
12.25 "А музыка звучит...".
13.15 О.Даль в худ.фильме "Отпуск в сентябре". 1-я серия.
14.25 Мультфильм.
14.35 "О женщинах в шутку и всерьез".
15.10 "Чародей-2. Страна Великого Дракона".
15.35 Видеокурс английского языка.
16.00 ТВ — школе.
16.30 Гости в дом.
17.10 Родное слово.
17.40 Усадьба.
18.10 "Ветер в спину".
18.55 Новые имена.
19.15 Политические диалоги.
19.40 Международные спортивные новости. Вольная борьба.Чемпионат Европы.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Э.Рязанова в худ.фильме "Помнишь запах сирени..." (Россия).
23.40 Криминальная хроника.
23.45 Белорусский хит-парад.
23.50 Крок.
0.30 Акколада.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Во имя любви".
9.15 Человек и закон.
10.05 Клуб путешественников.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 "Космическая полиция".
14.45 Волшебный мир, или Синема.
15.00 Улица Сезам.
15.30 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Во имя любви".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 "Чтобы помнили..." Юрий Белов.
18.45 Премьера фильма "Алла Пугачева. Новейшая история".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 Алла Пугачева. "Избранное".
23.10 Однако.

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
9.10 "Миледи".
10.00, 16.00, 19.00, 23.25 Вести.
15.15 Музыка, музыка...
15.25 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Гомеопатия и здоровье.
17.05 "Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона".
18.25 "Мистер Бин — Черная змеюка - III".
19.40 Подробности.
19.55 "Два рояля".
20.40 Боевик "Золото партии".
22.25 "Слушается дело".
23.10 Дежурная часть.
23.55 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 Ноу-хау.
7.40 Панченко о Чаадаеве.
8.05 Л.Боккерини. Симфония ре-минор.
8.20 "Театр моей памяти". "Вокруг Гамлета".
8.50 "Кето и Котэ". Худ. фильм.
10.15 "Документ-антология".
11.15 Истоки.
11.40 После новостей...
12.00 Играет "Терем-квартет".
12.30 Чемпионат Европы по тяжелой атлетике.
13.15 "Без визы".
13.45 Дом актера.
15.00, 17.30 Новости.
15.05 "Лукоморье".
15.25 "Четыре танкиста и собака".
16.30 "Комики XX столетия". Ч.Чаплин.
17.40 Вечные образы искусства.
18.05 Новое кино.
18.30 "Российский курьер".
19.10 Чудо-сказка.
19.50 "Время музыки". Тележурнал.
20.20 И.Бродский. Читает С.Юрский.
20.45 После новостей...
21.05 "Кето и Котэ". Худ. фильм.
22.30 Джазофрения.

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Фильм "Тайны Южной Каролины" (США).
10.50 Мультфильм "Отражение".
11.30 "Красное и черное".
13.30 "Детектив Нэш Бриджес".
14.20 "Сегоднячко". Красная стрела.
15.30 "Магические приключения".
16.20 Мультфильм.
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 Ток-шоу"Я сама"."Не могу сказать"прощай".
18.25 Из жизни женщин.
18.50 "Древний Кричев".
19.10 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.00 Праздник в вашем доме.
21.35 "Продажные против продажных".Комедия.
23.20 День области.
23.30 "Грешники".Мелодрама.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Киноконцерт.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Клуб "Белый попугай".
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Иллюзия убийства".
21.30 Высокая мода.
21.40 Вестерн "Быстрый и мертвый".
23.25 Спортивная программа.

•• Пятница, 16 апреля ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.30 Новости.
8.15 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе.
9.40 Видеокурс английского языка.
10.05 Уроки Н.Новожиловой.
10.30 Усадьба.
11.10 Новые имена.
11.15 Вольная борьба. Чемпионат Европы. Прямая трансляция.
12.20 Сделано в Беларуси.
12.15 "Ветер в спину".
13.15 "Отпуск в сентябре". Худ.-фильм. 2-я серия.
14.25 "Линия продолжается". Телеочерк о художнике Павле Семченко.
15.10 "Чародей-2. Страна Великого Дракона".
15.35 Ток-шоу "Это моя работа". Музейный работник.
16.05 Регион.
16.30 "Риск-версия". Телеигра.
17.10 "Поставские хозяева". Телеочерк.
17.35 "Наш край".
18.05 "Ветер в спину".
18.50 Новые имена.
19.15 "Сегодня с нами..." Регент Архиерейского хора Свято-Духова кафедрального собора Юрий Шамко.
19.40 Международные спортивные новости. Вольная борьба. Чемпионат Европы.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Мистическая драма режиссера Д.Линча "Твин Пикс: огонь, иди со мной"(США).
0.20 Криминальная хроника.
0.25 Белорусский хит-парад.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Во имя любви".
9.15 "Человек в маске".
10.00 "Чтобы помнили..." Юрий Белов.
10.40 Смак.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 Фильм-сказка "Если бы я был белым арапом".
15.40 "Дочь Солнца". Мультфильм.
16.00 "Во имя любви".
17.15 Джентльмен-шоу.
17.45 Играй, гармонь любимая!
18.15 Здоровье.
18.45 Поле чудес.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.40 Погода.
20.45 Восьмое дело Коломбо: "Короткое замыкание".
22.10 Тема недели.
22.30 Худ. фильм "Гараж".

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
9.10 "Миледи".
10.00, 16.00, 19.00, 23.15 Вести.
15.20 Музыка, музыка...
15.30 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Гомеопатия и здоровье.
17.05 "Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона".
18.25 "Мистер Бин — Черная змеюка - III".
19.40 Подробности.
19.55 "Городок".
20.25 Комедия "Опасности любви" (Испания).
22.30 Подиум д'арт.
23.00 Дежурная часть.
23.45 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.20 П.И.Чайковский. Увертюра-фантазия "Ромео и Джульетта".
7.35 Музеум.
8.00 Дом актера.
9.10 Ч.Чаплин. "Карнавал" — сборник короткометражных худ. фильмов.
10.50 Российский курьер.
11.40 После новостей...
12.00 Чемпионат Европы по тяжелой атлетике.
12.45 Поклонникам Терпсихоры.
13.00 Парижские диалоги.
13.45 "Сон доктора Чехова". Телеспектакль.
14.25 "Время музыки". Тележурнал.
14.55 Живое дерево ремесел.
15.00, 17.00 Новости.
15.05 "Лукоморье".
15.25 "Четыре танкиста и собака".
16.25 "Комики XX столетия". Ч.Чаплин.
17.45 Ваше сословие.
18.10 Страна Фестивалия.
18.35 "Князья, гусары, Мефистофель и пацак, или Герой не нашего времени". Юрий Яковлев.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Царская ложа".
20.30 Власть факта.
20.45 После новостей...
21.05 Ч.Чаплин. "Карнавал" — сборник короткометражных худ. фильмов.
22.45 Полонезы Г.Венявского исполняет М.Федотов.

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Детектив "Огарева, 6".
10.40 Мультфильм.
11.30 "Красное и черное".
13.30 "Арина".
14.20 "Сегоднячко". Красная стрела.
15.30 "Магические приключения".
16.20 Мультфильм.
16.30 Впрок.
16.55 Футбольный клуб.

"МОГИЛЕВ-1" по БТ

13.15 Телеприемная.В студии начальник областного управления здравоохранения В.Мартыновский.
13.55 "Древний Кричев".
14.15 Мультфильм.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Полиция Лос-Анджелеса".Сериал.
18.20 Телелоцман.
18.45 Мультфильм.
19.00 В мире эллипсов.
19.35 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 Пунктир.
21.00 Астро-дайджест.
21.10 Праздник в вашем доме.
21.45 "Реанимация".Боевик.
23.20 День области.
23.30 Спорт планеты.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.57 Прогноз погоды.
19.00 "Иллюзия убийства".
19.45 "Поздравления".
20.45 Мультфильм.
21.00 "Альфред Хичкок представляет".
21.30 Городские новости.
21.40 Лесли Нильсен в комедии "Без вины виноватый".
23.20 Музыкальная коллекция.

•• Суббота, 17 апреля ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.55 Новости.
8.15 Континент.
8.30 Столица.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 "Сегодня с вами..."
9.50 Здоровье.
10.15 Вершина мира. Телевикторина.
10.40 Око.
11.10 Новые имена.
11.15 Поэтические новеллы. "Весенний вальс".
11.30 Вольная борьба. Чемпионат Европы. Прямая трансляция.
12.30 "Все нормально, мама!"
13.10 И.Мирошниченко в худ.фильме "Не сошлись характерами".
14.30 Четвертое измерение.
15.10 Теннис. Кубок Федерации. Беларусь — Чехия. Прямая трансляция.
16.05 Познай себя.
16.25 Бон тон.
17.10 Вольная борьба. Чемпионат Европы. Прямая трансляция.
18.10 Земляки. Город Солигорск.
19.15 Из достоверных источников.
19.40 Международные спортивные новости. Теннис. Кубок Федерации. Беларусь — Чехия.
20.00 Новые имена.
20.05 Бездельник.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
21.55 Спортлото.
22.05 "Спайс Уорлд". Худ.фильм (Англия).
23.40 Белорусский хит-парад.
0.05 Видимо-невидимо.

ОРТ

6.55 В. Гафт, В. Ильин в комедии "Время летать".
8.30 Слово пастыря.
8.45 Домашняя библиотека.
9.00, 14.00, 16.50 Новости.
9.15 Программа "100%".
9.45 "Утренняя почта".
10.20 "Каламбур".
10.50 Смак.
11.15 Возвращение Третьяковки.
11.40 "Загадка Набокова". К 100-летию писателя.
12.20 П.Федоров в фильме "Звездопад".
14.15 "Цивилизация".
14.45 В мире животных.
15.25 Умницы и умники..
15.55 Футбол. Чемпионат России. "Торпедо" — "Динамо".
17.55 "Экстренный вызов".
18.25 К. Лучко, Э. Виторган в остросюжетном фильме "Тревожное воскресенье".
20.00 Время.
20.50 "Секретные материалы".
22.30 Новости культуры.
22.50 "Полуночный экспресс".

"РОССИЯ"

7.00 Мультфильм.
7.15 Фильм-сказка "Король Дроздобород".
8.30 Мультфильмы.
9.00 Доброе утро, страна.
9.35 Сам себе режиссер.
10.05 "Сто к одному". Телеигра.
10.50 Любовь с первого взгляда.
11.15 Золотой ключ.
11.30 Домашние хлопоты.
11.55 Телесериал "Тайна Сахары" (Италия).
13.00, 19.00 Вести.
13.30 Неделя власти.
13.55 "День субботний". Док. фильм.
14.25 "Золотое кольцо" в Кремле". Фильм-концерт.
16.00 "Я — вегетарианец". Док. фильм.
16.15 "Театр + TV". Галина Волчек.
17.00 Моя семья.
18.00 Сиреневый туман.
19.35 Л. Нильсен в комедии "Ребенок напрокат" (США).
21.10 О. Борисов, Н. Егорова и Н. Мордюкова в фильме "Луна-парк" (Россия — Франция).
23.05 Горячая десятка.

"КУЛЬТУРА"

9.10 "Читая Библию". Ветхий Завет.
9.20 "Строгий юноша". Худ. фильм.
10.55 "Мировая деревня". "Круг жизни". Часть 1-я.
11.25 Рада и Юлия Хрущевы. Дети о знаменитых родителях.
11.50, 13.45 Ж.-Б.Мольер. "Скупой". Спектакль Санкт-Петербургского драматического театра на Литейном.
13.30, 21.00 Новости культуры.
14.55 "Знаменитые замки Европы".
15.25 Чемпионат Европы по тяжелой атлетике.
16.10 Очевидное — невероятное.
16.40 "Судьба, судьбою, о судьбе".
17.30 Новости.
17.35 "Книжный кладезь".
17.50 Балет Аргентины.
18.35 "Рассказы старого сплетника". "Трагедия, ждущая воплощения".
19.00 "Этюды на тему Параджанова". Премьера.
19.25 Чудо-сказка.
19.40 Мультфильм.
19.50 Будни и праздники одного турне.
20.30 "Кто там..."
21.25 "Вертикаль". Худ. фильм.
22.40 Классические джазовые композиции в исполнении "звезд" Нью-Йоркского джаза.
22.50 Блеф-клуб.

НТВ

7.00 Худ. фильм "Воздушный извозчик".
8.15 Мультфильм "Старая пластинка".
8.30 "Фитиль".
9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
9.15 "Чистосердечное признание".
9.40 Впрок.
9.55 "Миго-инопланетянин" (США). 2-я серия.
10.25 Телеигра "Пойми меня".
11.15 Профессия — репортер.
11.30 Своя игра.
12.00 Российский хоккей на НТВ. Финал. 7-й матч.
14.30 "Русский век". Михаил Пуговкин.
15.15 "Она написала убийство" (США).
16.10 Суд идет...
17.00 Дог-шоу "Я и моя собака".

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Семицветик".
17.40 Детские новости.
17.55 "Фортуна,улыбнись!".
18.15 "Игротека"Семицветика"".
18.35 "Русалочка".Мультфильм.
19.05 С любовью.
20.20 Телемагазин.
20.30 "Присяжная".Крим.драма.
22.30 Астро-дайджест.
22.40 Диск-канал.
23.10 "Дневники красной туфельки".Эротика.

2 КАНАЛ

15.00 "Али-Баба и 40 разбойников". Муз. сказка.
16.15 Мультфильмы.
16.30 "Душа мира".
17.00 "Поздравления".
18.00 "Благая весть с Риком Реннером".
18.30 "Поздравления".
19.30 Индийское кино. "Возмездие".
21.50 Высокая мода.
21.55 Боевик "Доносчик".
23.25 Спортивная программа.

•• Воскресенье, 18 апреля ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Док. сериал "Города мира"(США).
8.30 "Полесские эксперименты". Киноочерк.
8.40 Потребительская корзина.
9.00,15.00 Новости.
9.10 Мультиклуб.
9.40 Туробъектив.
10.05 "Все нормально, мама!"
10.40 АРТ-клуб. Марина Дударева, балетмейстер, актриса, режиссер.
11.10 Сделано в Беларуси.
11.30 Вольная борьба. Чемпионат Европы. Прямая трансляция.
12.10 Теннис. Кубок Федерации. Беларусь — Чехия. Прямая трансляция.
13.00 Арсенал.
13.25 Международные спортивные новости.
13.45 Марсово поле.
14.00 Новые имена.
14.05 Сельчане.
14.25 Премьера БТ. "Следственный эксперимент". Телеспектакль.
15.10 "На волне взаимопонимания".
15.50 Древо жизни.
16.20 "Зорная ростань".
16.50 Телебарометр.
17.10 Вольная борьба. Чемпионат Европы. Прямая трансляция.
18.10 "Колесо", "Легкий хлеб". Короткометражные худ.фильмы БТ.
18.50 Новые имена.
18.55 Теленавигатор.
19.15 Стадион.
19.40 Колыбельная.
20.00 Резонанс.
20.50 Ток-шоу "Карамболь" с участием певца Сергея Пенкина.
21.25 "Синема". М.фон Сюдов в худ.фильме "Пеле — завоеватель"(Дания-Швеция).
23.10 Премьера песни.
23.20 Авто-парк.
23.30 Бархатный сезон.
0.05 Теннис. Кубок Федерации. Беларусь — Чехия. Дневник соревнований.

ОРТ

7.00 Приключенческий фильм "Поезд вне расписания".
8.15 "Ералаш".
8.30 "Дисней-клуб": "Русалочка".
9.00, 14.00 Новости.
9.15 "Непутевые заметки".
9.30 Пока все дома.
10.05 Утренняя звезда.
11.00 Армейский магазин.
11.35 Играй, гармонь любимая!
12.00 Крестьянские ведомости.
12.30 "Все путешествия команды Кусто".
13.25 Смехопанорама.
14.15 Клуб путешественников.
15.05 Футбольное обозрение.
15.35 "Дисней-клуб":"Тимон и Пумба".
16.00 "Дисней-клуб":"Аладдин".
16.30 "Помню... Люблю..." Константин Листов.
17.00 "Колесо истории".
17.45 "Ералаш".
18.10 Худ. фильм "Любить по-русски". Фильм 2-й.
20.00 Время.
20.35 Н. Кински, Ч. Шин в боевике "Максимальное ускорение".
22.25 Новости спорта.
22.40 О. Басилашвили в программе "Абажур".

"РОССИЯ"

7.00 Мультфильмы.
7.30 Служу Отечеству!
8.00 Сельские вести.
8.30 Почта РТР.
9.00 Доброе утро, страна!
9.30 "Устами младенца". Телеигра.
10.00 "Аншлаг" представляет.
10.30 "Городок".
11.00 Русское лото.
11.40 Мир книг.
11.55 Телесериал "Тайна Сахары".
13.00 Вести.
13.30 Федерация.
14.10 Парламентский час.
15.10 "Закон и порядок".
16.00 Диалоги о животных.
17.00 Старая квартира. Год 1983-й.
18.00 Совершенно секретно.
19.00 Зеркало.
19.55 Комедия "За прекрасных дам!"
21.20 Е. Коренева в программе "Персона".
22.15 Дежурная часть.
22.45 Мелодрама "Воздушный поцелуй".

"КУЛЬТУРА"

9.10 "Читая Библию".
9.20 "Консилиум".
9.50 Мультфильмы.
10.40 В тридевятом царстве.
11.05 "Спаси и сохрани". Док. фильм.
11.35 "...И обо мне вспомянет". Правнучка А.С.Пушкина Н.С.Шепелева.
12.20 "Я играю Шостаковича". Е.Шифрин.
13.00 "Экспедиция "Чиж".
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 Чемпионат Европы по тяжелой атлетике.
14.25 "Знаменитые замки Европы". Альгамбра (Испания).
14.50 "А прошлое кажется сном..."
15.50 Телесуфлер.
16.05 "Я поставил на "зеро". Сергей Шестюк.
16.35 "Судьба, судьбою, о судьбе".
17.30 Новости.
17.35 "С потолка".
18.00,19.20, 21.30 Ж.Бизе. "Кармен".
19.10 Чудо-сказка.
21.50 Сборник короткометражных фильмов Д.-У.Гриффита.
23.00 "Осел и соловей". Музыкально-юмористическая передача.

НТВ

7.00 Фильм "Сказка о купеческой дочери и таинственном цветке".
8.20 Мультфильм.
8.30 "Фитиль".
9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Боевик "Пираты хх века".
10.40 Мультфильм.
11.15 Большие деньги.
11.45 М. Китон и Н. Кидман в фильме "Моя жизнь" (США).
13.50 Мультфильм "Кот в сапогах".
14.20 "Жизнь замечательных зверей".
15.20 "Любовные истории, которые потрясли мир". "Франклин и Элеанор Рузвельт".
15.50 Перехват.
16.40 "Арина".
17.30 Итоги. Предисловие.

2 КАНАЛ

15.00 "В поисках Камелота". Мультфильм.
16.20 Муз. антракт.
16.35 "Шестнадцатилетние".
17.00 "Поздравления".
18.00 Джойс Майер ."Жизнь в слове".
18.30 Мультфильмы.
19.00 "Хищники". Док. фильм.
19.50 "Секретные материалы".
20.35 Мультфильм.
20.40 "Пляж".
21.25 Высокая мода.
21.30 Майкл Дуглас, Энди Гарсиа в фильме "Черный дождь".
23.20 Спортивная программа.

ВАНДРОЎКА ЗА КРАТЫ

СУЧАСНЫ ЛЕТАПІС

Андрэй МЕЛЬНІКАЎ

Працяг.
Пачатак у № 7(48).

А гадзіне дня – канец мянтоўскага перапынку на абед. Чутна, як ляпае па дзьвярох хат ды крычыць гульшчык (той, хто водзіць на гулкі). Скончыцца яго работа – пачнуць нашу разброску. Ні з кім з «караньціну» я болей ня ўбачуся.

Спачатку «выдзёргваюць» на другі корпус. Мне, навічку, калегі ўпэўнена прадказваюць першы і раюць прыхапіць белы хлеб, дзьве ці тры пайкі якога яшчэ застаюцца на рэшты. Чорных паек пабольней. Не бяру, бо і сукамэрнікі гэтага ня робяць. «Хай застаецца баландзёрам», – рэзюмуе Інтэлігент.

Мяне дзёргаюць апошнім. За дзьвярыма расьпісваюся па дыяганалі ў вопісу рэчаў, якія быццам бы атрымліваю. Сапраўды атрымліваю худзенькі матрац (такі застаўся ў канцы разброскі), коўдру, падушку, ручнічок і дзьве прасьціны. Здаецца, яшчэ нешта было ў вопісу?

Разам зь Бітым Дзедам вядуць у дальні канец другога паверха. Запіхваюць яго ў №31, мне загадваюць ісьці далей. Унутрана рыхтуюся да адной з астатніх дзьвярэй зьлева, апошняя там увогуле бяз нумара. Каманда «Направа!». Пераход на супрацьлеглы бок уздоўж тарцовай сьцяны. «Стой!» Хата «тры-тры».

Памеры «месца пастаяннага жыхарства» аналягічныя караньціну. Але адразу кідаецца ў вочы большая [illegible] чысьціня і камфорт. «Дальняк» справа абгароджаны мэтровым мэталёвым бар'ерам зь дзьверцай. Да трубы навязаны рулон туалетнай паперы і «чопік» (ці «абезьянка») – затычка «ачка»: анучка ў цэляфане. Самаробная палічка над умывальнікам, на ёй – мыльніцы, скрыначка з зубной пастай ды шчоткамі, пірамідка каробачак зубнога парашка. Вышэй – да сьцяны прылеплена пара маленькіх люстэркаў, яшчэ вышэй – самаробны каляндарык з пакрэсьленымі па сёньня днямі. Пад умывальнікам – шчотка з ручкай і сьметніца. На праходзе, ля вакна – фанэрна-ДСПшная чырвона-карычневая тумбачка. Аналягічная тумбачка – зьлева ад увахода, побач з баянам. І на ёй – «целек»! Невялічкі, але, відавочна, у рабочым стане.

Целекі ў хатах Гарадзенскай турмы дазволеныя з 1994 года. Памер іх экрана ня можа перавышаць 37см па дыяганалі. З электрапрыбораў дазволены таксама трохпраграмныя радыёпрыёмнікі, кіпяцільнікі ды электрабрытвы. У кожнай хаце маецца электраразэтка. Ток падаецца ў пэўныя хаты кругласутачна, але ўва многія – толькі ў «гадзіны пік»: гадзіна сьнеданьня, гадзіна абеду і чатыры гадзіны да адбою. Прыстасаваньні для адначасовай падключкі электрапрыбораў – забароненыя.

Выціраю падэшвы аб мокрую анучку на ўваходзе. Вітаюся. Насельнікі – чатыры чалавекі – сустракаюць дабразычліва. Але матрац прапаноўваюць пакласьці на падлогу – паміж шконкамі і баянам. Тлумачаць, што так тут пачынаюць усе, гэта – ня ў падлу. Веру.

Мне шанцуе, ды быць даверлівым за кратамі ня варта. Можна «гнаць» пад «дурку», можна гуляць у «простага», але крый Божа пры тым губляць пільнасьці! У гэтай хаце сапраўды падобнае «ня ў падлу», а дзенідзе змагацца за шконку – неабходна.

Знаёмімся. На ніжніх шконках – два адстаўных падпалкоўнікі: лысы і валасаты. Наверсе – банкір «обэрлейтэнант» і мытнік.

Пазьней кантынгэнт істотна зьмяніўся. Пасьля мяне сюды прыйдуць яшчэ шаснаццаць жыхароў і пятнаццаць чалавек сыйдуць да майго «этапу». Зь першых знаёмых «перасёдзець» мяне толькі мытнік. Радыёкропка тут спалена – дзейнічала на нэрвы.

Шарамет, па выхадзе на свабоду, скажа, што дзесяць «хат» Гарадзенскай турмы арэндуе КГБ. Я пачую гэта неадназова, я пабачу тых-жа людзей, зь якімі сутыкаўся Павал, я атрымаю пацьверджаньне многіх пра тое, што мая хата – КГБісцкая. І для мяне застанецца загадкай, чаму ў КГБісцкай хаце будзе сядзець столькі людзей па банальных крымінальных артыкулах. З дваццаці сукамэрнікаў непасрэдна ў «дзяржаўных злачынствах» (кантрабанда і пераход мяжы) будуць абвінавачвацца 3 чалавекі. Трох чалавек (2 мытнікаў і выкладчыка аўташколы) абвінавацяць у хабары, 1 – у бандытызьме, 5 – пойдуць па 87-м (крадзёж), яшчэ 2 – абвінавацяць у забойстве, 2 – у нанясеньні цялесных пашкоджаньняў, 2 – у перавышэньні ўлады, 1 – у хуліганстве, 1 – за ўгон аўтамабіляў.

Аналізуйце, дапытлівыя!..

Новай інфармацыі й новых уражаньняў хапае. Цікава спасьцігаць сьвет, які ўяўляўся зусім іншым. Стан – блізкі да эйфарыі, нягледзячы на несвабоду, нязручнасьці і хамства пэўных мянтоў. Дарэмна новыя знаёмцы трындзяць, што раней за два месяцы адсюль ніхто не выходзіць. Мяне заносіць. Мяркую, што як і ў выпадку з Шараметам, пра маю пасадку паведаміла ўся апазыцыйная прэса і дванаццаць тысяч прыхільнікаў выходзяць змагацца за маё вызваленьне.

Мяне заносіць, але гэтая самаўпэўненасьць селіць у сэрцы сукамэрнікаў надзею. На багатыя дачкі, на ўсялякую падтрымку хаты маімі сябрамі-нацыяналістамі. І яны будуць чакаць і трываць. Спачатку.

...Адрас Гарадзенскай турмы – Кірава,1. Сьледчы аддзел КГБ знаходзіцца таксама на Кірава, пад большым нумарам. Толькі туды мы едзем па іншай, зялёнай і сонечнай вуліцы, шморгнуўшы па ўскрайку Савецкай плошчы перад Фарным касьцёлам. Углядаюся ў мінакоў у спадзяваньні пабачыць знаёмых.

«Сьледак» Дзьмітры Дзьмітрыевіч Турач (малады, невысокі, коратка стрыжаны, з троху рыб'імі вачыма і ланцужком на шыі) прымае мяне ў кабінэце на другім паверсе. Пакой перагароджваюць два сталы, прысунутыя літарай Т. Турач сядзіць за «галавой» літары. Зьлева ад яго кампутар. Мне сьледчы прапаноўвае месца за літаравай «нагой», сьпінай да вакна.

Допыт павінен праходзіць у прысутнасьці адваката і (наколькі Турач, зь яго слоў, беларускай ня ведае) перакладчыка. Перакладчыка прыйдзецца крыху пачакаць, а адвакаты, якіх я заказваў, ня маюць права (ну гэта яшчэ Шумейка казаў). Пра тое, што я заказваў Шумейцы «другую партыю» адвакатаў, Турач ня ведае. Даводзіцца [illegible] каардынаты.

Неўзабаве зьяўляецца перакладчыца – даволі прывабная кабета, недзе пад трыццаць. Выбачаецца за спазненьне, маўляў, заняткі ў вучэльні. Пачуўшы пра мае адвакацкія пошукі, пачынае запэўніваць, што адваката лепей браць гарадзенскага: і сытуацыю мясцовую ведае, і абыйдзецца таньней. Грашовыя траты мяне яшчэ мала хвалююць (апазыцыя дапаможа!), але – ветліва пагаджаюся.

Адзін з маіх гарадзенскіх сваякоў належыць, па беларускіх мерках, да сярэдняе клясы і, верагодна, адваката знайсьці здолее. Калі ён зараз на працоўным месцы – да яго некалькі соцень мэтраў. Турач згаджаецца на званок майму сваяку, прычым дае мне размаўляць па тэлефоне. Мы дамаўляемся з перакладчыцай, каму яна паведаміць пра маю пасадку. Беларускі сьвет «тесен», выкладчыца вучэльні ведае Шалкевіча, Дануту Бічэль, Чобата, газэту «Пагоня». Яна запэўнівае, што сёньня-ж яны будуць пра мяне ведаць. Праўда, Шалкевіча ў горадзе зараз можа й ня быць, але жонцы ягонай затэлефануе абавязкова.

Гарантыі няма. Але, калі будзе свой адвакат, перакладчыца болей не патрэбная. Рэпартажаў з маіх допытаў ня робяць, права даваць паказаньні па-беларуску не аспрэчваецца – можна за яго і не змагацца.

Зьяўляецца сваяк. Заклапочаны маім становішчам, здаецца, болей, чым я сам. Адваката пакуль назваць ня можа, дамаўляемся, што знойдзе да панядзелка.

Узгадваю пра сваю скаргу ў суд Ленінскага раёна. Турач кажа, што паперы ў суд павінны праходзіць не праз яго, а праз адміністрацыю турмы. Тады так і зраблю.

На сёньня ўсё. Арганізацыйныя пытаньні майго турэмна-допытнага забеспячэньня падаюцца вырашанымі. У хату вяртаюся ў прыўзьнятым настроі, свабода падаецца блізкай.

Працяг у наступным нумары

АДКРЫТАЕ ГРАМАДЗТВА: ПРЭЗЭНТАЦЫЯ ІДЭЯЎ

Стваральны грунт паяднаньня

«ТМ» распачынае новую рубрыку, назва якой не патрабуе дэталёвага тлумачэньня. Усё так і ёсьць – мы будзем даводзіць да чытачоў прапановы, ідэі, задумы арганізацыяў і асобных людзей, якія вартыя рэклямаваньня. Гэтую вартаснасьць, дарэчы, вызначаем ня мы. Мы – пасярэднікі ў вашых пошуках і намерах. Праз публікацыі рубрыкі ёсьць магчымасьць далучыцца да добрай і цікавай справы.

Першымі сваю ідэю прэзэнтавалі газэце і яе чытачам «Патрыёты Бацькаўшчыны. Рух у Эўропу».

Магілеўскае згуртаваньне моладзі «Патрыёты Бацькаўшчыны. Рух у Эўропу» гэтым дапісам дасылае прывітаньне сваім сябрам ды магчымым супольнікам. У нашых няпростых беларускіх варунках сяброўскія й партнэрскія ўзаемадачыненьні ёсьць падмуркам дзеля далейшага разьвіцьця арганізацыі. Больш за два гады актыўнае дзейнасьці на ніве адраджэньня ды абароны спрадвечных каштоўнасьцяў беларускае нацыі пераканалі нас у гэтым. Таму натуральна мы імкнемся ўсталяваць шчыльныя сувязі з моладзевымі арганізацыямі горада, краіны й замежжа.

Згуртаваньне ўтворанае зь ініцыятывы маладых жыхароў Магілеву ў жніўні 1996 году. Гісторыя ды этнічныя традыцыі адыгрываюць галоўную ролю ў жыцьці любой нацыі. Разуменьне гэтага сталася чыньнікам нашага яднаньня менавіта на грунце нацыянальнае ідэі, як дамінанты нашае дзейнасьці.

За час свайго існаваньня сябрамі згуртаваньня рэалізаваныя некалькі праектаў. Перадусім, гэта праекты культурніцкага кшталту. Нашым гонарам ёсьць праекты: **Моладзевая газэтка «І ЗАГЛЯНЕ СОНЕЙКА І Ў НАШАЕ ВАКЕНЦА»**, якой выйшла 8 нумароў ды праект **«ГАСЬЦЁЎНЯ»**.

У нашай «Гасьцёўні» адбыліся сустрэчы з Касяй Камоцкай, зь сябрамі «МАЛАДОГА РУХУ» Украіны, з паэтам СЛАВАМІРАМ АДАМОВІЧАМ, з магілеўскім гісторыкам ІГАРАМ МАРЗАЛЮКОМ з нагоды выхаду ў сьвет ягонае манаграфіі «Магілёў у 12-17 стагодзьдзях», з рэдакцыяй газэты «БЕЛАРУСКАЯ МАЛАДЗЁЖНАЯ».

Вялікая ўвага сябрамі згуртаваньня надаецца вывучэньню беларускай мовы, бо менавіта мова – ёсьць найважнейшаю прыкметай нацыі. Сталася традыцыяй правядзеньне літаратурных чытаньняў, аналіз публікацыяў, датычных моўных праблемаў. Крым таго, актыўна распаўсюджваецца літаратура, касэты, незалежная перыёдыка выключна на беларускай мове.

Сябры, вашую ўвагу хацелася б засяродзіць на 1998 годзе. Менавіта гэты год стаўся годам пераасэнсаваньня, аналізу папярэдняе нашае дзейнасьці. Вынікам пераасэнсаваньня сталася яе карэкцыя, перадусім, на вывучэньне ды адраджэньне культуровае, гістарычнае спадчыны Магілеву. Нам падаецца, што да разуменьня Бацькаўшчыны мы прыходзім праз любоў да тых мясьцінаў, дзе нарадзіліся, дзе жывем – праз сваю **МАЛЕНЬКУЮ РАДЗІМУ**. Зьмены ні ў якім разе не азначаюць адыходу ад агульнанацыянальных праблемаў, нацыянальнага адраджэньня. Карэктыроўка нашае дзейнасьці надала нашым мерапрыемствам крыху іншую чыннасьць. Мы падрыхтавалі і пачалі ажыцьцяўляць **праект «Сто зруйнаваных помнікаў архітэктуры Магілеву»**. Першыя публікацыі ў рамках гэтага праекту зьявіліся ў газэце **«Тыднёвік Магілёўскі»**. Сябры згуртаваньня працуюць над выдавецкім праектам – Магілеўская газэтка **«TERRA INCOGNITA»**.

Асобным ёсьць праект «Разам з продкамі». Сутнасьць гэтага праекту палягае ў спробе зацікавіць сваіх аднагодкаў таямнічасьцю беларускага фальклёру.

З павагай, Алесь АСІПЦОЎ, старшыня рады ЗПБ.

Спроба зьнішчэньня касьцёла ў Мсьціславе

БЛІЗКАЯ ГІСТОРЫЯ

Зь бегам часу мы даведваемся пра сотні прыкладаў зьнішчэньня найлепшых узораў нашае спадчыны. Ужо сёньня пералік складае вельмі доўгі мартыралёг, ад якога шчыміць сэрца. Але мы не заўсёды ведаем, хто і як рыхтаваў гэтыя зьнішчэньні. Сярод пыльных архіўных справаў зусім нядаўняе мінуўшчыны я сустракаў дакумэнты, якія ня толькі сьведчаць пра тое, хто пэрсанальна адказны за злачынствы супраць нашае культуры, але дэманструюць вычварную лёгіку вандалаў, спавітую ў фразэалёгію, якую мы чуем апошнія гады зь дзяржаўных беларускіх радыё й тэлебачаньня.

У Дзяржаўным архіве Магілёўскай вобласьці, у фондзе №2336«Упаўнаважанага савету па справах рэлігійных культаў пры СМ СССР па Магілёўскай вобласьці», ёсьць справа №23 (вопіс 1)«Перапіска, якая тычыцца будынку касьцёлу, што знаходзіцца ў г. Мсьціславе». У гэтай справе на 11 аркушах адлюстраваная гісторыя замаху на Мсьціслаўскі касьцёл кармэлітаў.

У 1947 годзе камісія, якую ўзначальваў прадстаўнік Упраўленьня па справах архітэктуры БССР М.Кацэр, з удзелам прадстаўнікоў абласнога і мясцовых Саветаў, Міністэрства ўнутраных справаў і дырэктара абласнога краязнаўчага музэю Мігуліна агледзела шэсьць мураваных касьцёлаў, што захаваліся на тэрыторыі Магілёўскай вобласьці. Вынікі былі зафіксаваныя актамі, у якіх адзначаны стан будынкаў і страты, нанесеныя вайной.

Па выніках працы камісіі згаданае Ўпраўленьне ў сваім лісьце ад 14.08.53 г. паведаміла абласному аддзелу архітэктуры, што, згодна з рашэньнем Савету Міністраў БССР №625 ад 18.06.1953 г., узята на ўлік«помнікаў архітэктуры» па Магілёўскай вобласьці – 20 аб'ектаў. У прыкладзеным сьпісе былі два будынкі былых касьцёлаў: у Мсьціславе (кармэлітаў) і Магілёве (катэдральны). Зьвярніце ўвагу: з шасьці касьцёлаў, якія агледзела савецкае чынавенства, помнікамі вырашылі лічыць толькі два. Прыкладна ў такой прапорцыі ставіліся на ўлік і ўсе астатнія нашыя здабыткі.

Аднак мясцоваму кіраўніцтву карцела ўсё-ж зьнішчыць і будынак касьцёлу ў Мсьціславе. Чаму? Гэта будзе зразумелым, калі чытаеш«Докладную записку о количестве и состоянии недействующих бывших костелов и их практическом использовании в Могилевской области» ад 24.06.59 г. за №Д1-17, якая была накіраваная ўпаўнаважаным Савету па справах рэлігійных культаў СМ БССР пры Магілёўскім аблвыканкаме К.Вярбіцкім на імя старшыні Савету па справах рэлігійных культаў пры СМ СССР(!), а таксама ў абласны камітэт КПБ і аблвыканкам.

У«Записке...» упаўнаважаны прыводзіць сьцьверджаньні архітэктара Мызьнікава і супрацоўнікаў абласнога аддзела архітэктуры пра адсутнасьць эстэтычных і гістарычных вартасьцяў касьцёлу кармэлітаў у Мсьціславе. К.Вярбіцкі канстатуе, што будынак стаіць на ўліку як помнік, аднак –«... чаму ён аднесены да«помніка»?

Адказ на гэтае пытаньне даў у сваёй даведцы абласны краязнаўчы музэй:«Каталіцкі касьцёл у Мсьціславе ўвайшоў у гісторыю як помнік тым, што на хорах маюцца карціны, якія адлюстроўваюць бітву расейскіх войскаў цара Аляксея Міхайлавіча, пад кіраўніцтвам Трубяцкога за г. Мсьціслаў у 1654 годзе. Іншых зьвестак у магілёўскім абласным музэі няма».

Далей прыводзіцца«кваліфікаваная думка» дырэктара абласнога музэя тав. Мігуліна, якога Вярбіцкі называе«вядомым у вобласьці знаўцам жывапісу і карцінаў». Мігулін выказаў думку, што«карціны, намаляваныя фарбамі на сьцяне ўнутры будынка, з адлюстраваньнем бітвы расейцаў з польска-літоўскім войскам у 1654 г., не ўяўляюць гістарычнай і мастацкай вартасьці. І калі будынак узяты на ўлік толькі таму, дык будынак цалкам магчыма зьняць з уліку». Як бачым, паводле меркаваньня гэтых людзей, якія зусім ня ведалі гісторыі касьцёлу, ён мог лічыцца помнікам з-за росьпісаў XVIII ст.

Вярбіцкі характарызуе зьмест карціны:«...не бяруся меркаваць пра якасьць фарбаў і майстэрства пэндзьляў мастакоў тагачаснай каралеўскай Польшчы. З фармальнага боку карціна прысьвечаная бітве 1654 г. за Мсьціслаў..., але сэнс, укладзены ў экспазыцыю карціны зьяўляецца для нашага народу антыпатрыятычным, абразьлівым». Вярбіцкі«дае на гарэхі» і польскім гісторыкам, якія пісалі пра зьверствы маскоўскіх стральцоў:-«Гэта скажонае, хлусьлівае і варожае апісаньне гісторыкамі каралеўскай Польшчы гістарычных падзеяў 1654 г., прасякнутае паклёпам і нянавісьцю з боку каралеўскае ўлады і каталіцкага сьвятарства. ... Стыль і росьпісы ўнутры зробленыя на задуму езуіцкага ордэну кармэлітаў іншаземнымі архітэктарамі і мастакамі, таму архітэктура будынка і росьпісы ў будынку ня маюць гістарычнай каштоўнасьці для беларускага народу і разьвіцьця яго нацыянальнага жывапісу і архітэктуры. Таму няма неабходнасьці трымаць яго на ўліку, і будынак належыць да зьняцьця з уліку».

Але гэтая спроба зьнішчэньня скончылася няўдала. Нават наадварот, улетку 1961 году былі выдаткаваныя грошы на рэстаўрацыю і адбудову касьцёла з захаваньнем культавага выгляду! Былі ўзьведзеныя рыштаваньні і прывезеныя будаўнічыя матэрыялы. Працу фінансавала Ўпраўленьне архітэктуры Саўміна БССР, а выконвала Горацкая БМВ №1. Адбыўся сапраўдны цуд! Іншыя тлумачэньні, накшталт – загаварыла сумленьне, дрогнула рука, памяць пра дзядоў і г.д., – непераканаўчыя. Як і каму ўдалося«прабіць» рамонт і такім чынам выратаваць гэтую бажніцу, засталося невядома.

Тэрмінова, на месцы, утвараецца яшчэ адна камісія. У склад яе ўвайшлі«спэцыялісты па культуры»:«намесьнік старшыні Мсьціслаўскага РВК тав. Купцоў, другі сакратар Мсьціслаўскага РК КПБ тав. Усачанка С., першы сакратар райкаму ЛКСМБ тав. Камай А., заг. адз. нар. адукацыі тав. Карпечкін С., заг. адз. культуры тав. Панамарова Д., настаўнік гісторыі СШ №3 тав. Нікіцін Ю., інспэктар па дзяржаўным архітэктурным кантролі тав. Сыты А., пры ўдзеле тав. К.Вярбіцкага».

Камісія засьведчыла:«...у скляпеньнях касьцёла знаходзяцца сховішчы гархарчгандлю і якія ў добрым стане(!). Дах з жалеза, але моцна пашкоджаны, драўляныя перакрыцьці згнілі і маюць абвалы, гзымсы абвальваюцца, дзьвярныя і вакониыя блёкі зьнішчаныя. У сьценах бачны расколіны. Таму аднаўляць будынак у культавым выглядзе немэтазгодна, на сродкі, якія пойдуць на яго растаўрацыю і аднову, лягчэй пабудаваць новы». Зноўку камісія з маніякальнаю ўпартасьцю цьверджыць:«расейскія ваяры паказаны як забойцы і рабаўнікі... Гэта скажэньне гістарычнай сапраўднасьці і абраза»(!) Ва ўсе інстанцыі ляціць гістэрычны ліст з Мсьціслаўскага райсавету з патрабаваньнем да Саўміну БССР – зьняць з уліку будынак касьцёла і прыпыніць фінансаваньне яго растаўрацыі! У гэтым лісьце адзначана і самая галоўная прычына:«росьпіс«Разьня Трубяцкога», на якім расейскія ваяры, якія прыйшлі вызваляць беларускі народ ад польска-шляхецкага іга ў 1654 г., паказаны як забойцы і рабаўнікі. Такі росьпіс... абразьлівы для расейскага і беларускага брацкіх народаў». Пазнаеце лексыку?

Гэта ўнікальны выпадак у бясконцым мартыралёгу нашых здабыткаў, калі прага зьнішчыць бажніцу абгрунтоўвалася наяўнасьцю ў ёй мастацкага твора! Ні тое, што бажніца ўяўляе сабою ўзор«папскага барока» (гэты тэрмін азначаў прысуд сотням беларускіх помнікаў), ні тое, што ён знаходзіцца ў аварыйным стане (для большае доказнасьці маглі б і падпаліць, як бывала шматкроць)... Не, менавіта росьпісы, жывыя ілюстрацыі нашае гісторыі, павінны быць зьнішчаныя. Вось толькі застаецца загадкаю, чаму тагачасным«інтэгратарам» не хапіла цяму прапанаваць сашкрэбсьці фрэскі?..

Пра тое, якое ў 1654 г. было«вызваленьне», чытаем у кнізе Генадзя Сагановіча«Невядомая вайна»:«...22 ліпеня велікою потугою и усілством през штурм» мсьціслаўскі замак быў захоплены. Паводле шматлікіх сьведчаньняў відавочцаў тых падзеяў, пераможцы«места агнём выпалілі і людзей пасеклі»,«народ усялякі шляхецкі, мешчан і жыдоў, а таксама простых людзей у пень высеклі, потым адтрубіўшы, сярод трупаў жывых знаходзілі і ў палон на Маскву забіралі, а скарбы ўсялякія забраўшы, замак і паркан увесь агнём спалілі дазваньня спустошылі»,«...князь Трубецкой с товаріщі город Мстіславль взял і высек і выжег, а побіл в нём больше пяті на десяті тысяч...»

Гэтая расправа атрымала ў гісторыі назву«Трубяцкая разьня». Успамін пра яе захаваўся ў людзей нават да нашага часу. Мсьціслаў, які па тых часах быў роўны Кіяву, быў спляжаны дазваньня. Менавіта пра гэтую падзею і сёньня сьведчыць росьпіс у Мсьціслаўскім касьцёле кармэлітаў – як напамін нашчадкам, як рэквіем па нашых продках.

Ігар ПУШКІН

На здымку: так выглядаў касьцёл у 1961 годзе.

Слова да маіх студэнтаў

Для настаўнікаў вясна – крыху сумная пара, бо, акрамя іншага, гэта пара разьвітаньня з вучнямі. Пры ўсіх акалічнасьцях школьна-студэнцкага жыцьця, за некалькі год сумеснай працы ўсё-ж зрастаесься часьцінкамі душ з тымі, каго вучыш, і рваць гэта потым балюча.

Так атрымалася, што сёньняшнія пяцікурснікі Магілёўскага фізмата, якім я чатыры гады перадаваў сакрэты настаўніцкага майстэрства, заканчваюць ужо безь мяне. І сваю традыцыйную разьвітальную прамову я сказаў ім на год раней звычайнага. Але тады яны яшчэ не адчувалі шчымлівага пачуцьця разьвітаньня, пры якім усе такія словы ўспрымаюцца найбольш востра. Ды і за год, магчыма, шмат чаго забылася. Таму хочацца паўтарыць сваю прамову ў час, калі яна й павінна была прагучаць, праз«Тыднёвік Магілёўскі» – газэту, якая, магчыма, трапіць каму зь іх на вочы.

Аднойчы слухаў выступленьне прафэсара, які гаварыў пра тры тысячы сваіх вучняў, і падумаў аб нейкай ненатуральнасьці названага ліку. Гэта як бы маці сказала пра тысячу сваіх дзяцей.

Няма сумневу, што гэты прафэсар ***вучыў*** тры тысячы студэнтаў. Але колькі зь іх з гонарам назавуць сябе яго вучнямі? І патлумачаць да таго-ж, чаму яны так лічаць?

Сярод маіх школьных настаўнікаў былі ўсякія. Добрых і паважаных, на шчасьце, больш. Але, на няшчасьце, ня ўсе. Гісторыю выкладаў Жора (так яго звалі па-за ўрокамі). Свой у дошку хлопец для нас, старшаклясьнікаў, хаця быў у два разы старэйшы за любога з нас. Пасля ўрокаў ён ахвотна гуляў з намі ў«казла» ці«дурня», мог расказаць непрыстойны анэкдот, а паданьні пра яго амурныя прыгоды, гераінямі якіх былі нават школьніцы, перадаваліся з вуснаў у вусны, як фальклёр. Мы, зялёныя юнцы, глядзелі на яго з захапленьнем. Хаця гісторыю не вучылі й ня ведалі (цяпер думаю – мо, так і лепш, бо ***тая*** гісторыя зараз была б смецьцем у мазгах).

Праз колькі год я, ужо студэнт выпускнога курса, сустрэў яго на вуліцы. Ён ішоў у кампаніі настаўнікаў, што прыехалі ў абласны цэнтар на курсы, убачыў мяне, узрадавана павітаўся і прадставіў мяне спадарожнікам як свайго вучня. А мне раптам стала пакутліва сорамна ад таго, што гэты чалавек называе мяне сваім вучнем.

Другі падобны выпадак адбыўся значна пазьней. Я жыву ў студэнцкім інтэрнаце, дзе цэлы паверх займаюць сем'і выкладчыкаў. Зь некаторымі зь іх і зь іх дзецьмі я сябрую. Дзеці заходзяць у мой пакойчык, кансультуюцца па хатніх задачах. Разам з тым зь дзіцячай непасрэднасьцю расказваюць пра цікавыя здарэньні на ўроках, пра сваіх настаўнікаў.

Часта гераіняй іх расказаў зьяўляецца настаўніца матэматыкі, да якой яны ставяцца скептычна-паблажліва, як звычайна ў народзе ставяцца да чалавека, абдзеленага розумам. Настаўніца любіць нібыта ў адказ на жаданьні вучняў расказваць ім пра жыцьцё, пра розныя пікантныя выпадкі і нават пра свайго мужа. Гэтыя недарэчныя расказы займаюць шмат часу на ўроках, на матэматыку часу застаецца мала. Але гэта і вучняў-небаракаў, і настаўніцу чамусьці задавальняе.

Аднойчы яны прыбеглі з навіной:«А матэматыца сказала, што яна вашая студэнтка!» І мне стала няёмка пад іх усьмешліва-дапытлівымі позіркамі.

Я выразна помню гэтыя два адчуваньні няёмкасьці – адзін раз ад таго, што мяне назвалі«сваім вучнем», другі раз ад таго, што мяне назвалі«сваім настаўнікам». Таму я не рызыкну, падобна таму прафэсару, сказаць, што ў мяне тысяча вучняў, хаця за 19 год працы ў ВНУ звыш тысячы студэнтаў сустракаліся са мною на занятках. З гэтай тысячы«маімі» сталі чалавек 50, максымум 80. Гэта тыя, хто так ці йнакш успрынялі мэтадычныя ідэі, якія я імкнуўся ім перадаць. Успрынялі і спрабуюць рэалізаваць у сваёй настаўніцкай практыцы, аб чым даведваюся па іх лістах, тэлефанаваньнях, гутарках пры сустрэчах. Гэта тыя, з кім мне цікава працягваць кантакты і па-за сьценамі ВНУ (хаця, прызнацца, сёньняшняе школьнае жыцьцё не настройвае на творчы лад).

Якія гэта ідэі? Іх няшмат. Можна нават звузіць іх пералік да дзьвюх. А 140 гадзін маіх лекцый лічыць іх разгорткай, дапаўненьнем, спробай аналітыка-сынтэтычнага ўсьведамленьня. Нагадаю гэтыя дзьве ідэі.

1) ***Матэматыка*** – самая дакладная і самая строгая з навук,«царыца» ўсіх навук і іх«служанка» – ***пачынаецца зь веры*** ў сьцьвярджэньні, праўдзівасьць якіх ні лёгікай, ні практыкай не выяўляецца. Гэта азначае, што ніякая іншая навука бязь веры не існуе. А паколькі навука адлюстроўвае вопыт чалавечага жыцьця, значыць не існуе жыцьця бязь веры.

2) Разумна арганізаваная сыстэма адукацыі, якая грунтуецца на прызнаньні разнастайнасьці чалавечых індывідуумаў, мае стратэгічную мэту: ***чалавек свабодны***, разумеючы пад свабодай усьвядомленую чалавекам неабходнасьць жыць і дзейнічаць у атачэньні законаў, што аб'ектыўна існуюць у прыродзе і грамадзтве. Чалавек свабодны, а не чалавек гарманічны ці ўсебакова разьвіты, як гэта мроілася стваральнікам савецкай школы.

Вера і свабода – у гэтых двух словах можна шукаць сэнс жыцьця.

Вы спытаеце цяпер: калі ўсё астатняе на маіх лекцыях – неістотнае дапаўненьне названых ідэяў, то чаму я ўсё-ж патрабавальна ставіўся да гэтых ведаў?

Названыя ідэі ствараюць падмурак. Але чалавек жыве не ў падмурку, чалавек жыве ў будынку, пабудаваным на падмурку. І яшчэ мне вельмі хочацца, каб ***мае*** вучні станавіліся ***прафэсіяналамі***.

Прафэсіянал у маім разуменьні – гэта такі спэцыяліст у сваёй сфэры дзейнасьці, які можа пракарміць сябе і сваю сям'ю без дзяржаўнай зарплаты.

Калі чалавек можа шыць добрыя боты, а яго чамусьці ня возьмуць на працу ў дзяржаўную шавецкую майстэрню, – ён будзе шыць боты дома. І людзі будуць заказваць боты яму, а не ў майстэрні, калі ён – прафэсіянал. Гэтак і з настаўнікам, асабліва з настаўнікам матэматыкі. Не, я зусім ня мару, каб мае выпускнікі сядзелі дома і вучыліся матэматыцы ў хатніх умовах. Але я хачу, каб чалавек не баяўся страціць дзяржаўную службу, адчуваючы за сабой так і«тыл».

Настаўнік-прафэсіянал – гэта чалавек з высокай самаацэнкай і самапавагай. Такі чалавек ня будзе моўчкі глытаць абразы хамачыноўніка. Такі чалавек ня будзе кланяцца і лісьлівіць перад дурнем-начальнікам, ня будзе выконваць яго прыхамаці. Чалавек, які мае ўласныя важкія погляды на сваю прафэсійную дзейнасьць, спакойна выказвае і адстойвае іх, – невыгодны дурному начальніку, які зазвычай клапоціцца толькі пра добры выгляд, а не пра добрую сутнасьць. А з дурных начальнікаў сёньня хоць агарод гарадзі! На жаль, і ў адукацыйных колах. Таму ***мой*** выпускнік павінен быць гатовым да пазадзяржаўнага заробку, бо той, хто кланяецца перад дурнем пры пасадзе, баючыся страціць крыху прыкормнае месца, той, з каго па гэтай прычыне пачынаецца ўсякая подласьць, той – не прафэсіянал. І матэматыцы ён, як трэба, не навучыць.

Тыя-ж, хто хоча яе засвоіць (а хочуць шмат) і хто мае крыху вольных грошай (а прафэсіяналы маюць), пойдуць шукаць настаўніка-прафэсіянала. Я хачу, каб знаходзілі. Я мару аб тым часе, калі бацькі беларускіх дзяцей, гаспадары на зямлі беларускай, вернуць сабе права выбіраць настаўнікаў сваім дзецям, права, якім яны карысталіся сотні гадоў з моманту стварэньня першых брацкіх школ і якое страцілі, трапіўшы пад гнёт Расеі.

Я хачу, каб прафэсіяналы ў выкладаньні матэматыкі былі, бо матэматыка – навука стратэгічнай вартасьці для дзяржавы. А я хачу жыць у нармальнай дзяржаве. Я хачу жыць на роднай зямлі сярод прафэсіяналаў. Чаго і вам зычу.

У добры шлях!

Міхась БУЛАВАЦКІ

МУЗЫЧНАЯ ГАСЬЦЁЎНЯ «ТМ»

Вольныя танцы ў закратаванай краіне

Бадай што менскі клюб«Акварыюм» апошнім часам стаўся своеасаблівай Мэккай, дзе фэны беларускамоўных рок-гуртоў могуць пабачыць сваіх улюбёнцаў. Хаця асабіста я мяркую, што культавасьць ня ёсьць абавязковым спадарожнікам такое культурнае зьявы як рок-н-рол. Але культу«гопніцтва», які апантана імкнецца прышчапіць нашай моладзі сёньняшняя беларуская ўлада, у асобе беларускае рок-музыкі ёсьць годная альтэрнатыва, пабудаваная на прынцыпе«ты вольны ў сваім праве быць свабодным». Нават часьцяком экстрэмальнасьць формы гэтага прынцыпу выклікае ўхвалу.

Сьведчаньнем даходлівасьці філязофіі беларускіх рокэраў для моладзі сталіся два канцэрты-прэзэнтацыі новага кампакт-дыску«Вольныя танцы: слухай сваё», куды ўвайшлі кампазыцыі толькі беларускамоўных рок-гуртоў за адным выключэньнем, якое, папраўдзе, і выключэньнем у поўным сэнсе назваць нельга, бо кампазыцыю менскага гурту«Нэйрадзюбэль»«Belarus über alles!» ("Беларусь вышэй за ўсё!») наўрацьці можна назваць чужынскай. У кампакт-дыск, апрэч такіх грандаў беларускага року, як«N.R.M.», «Уліс»,«Новае Неба»,«Крама», увайшлі й кампазыцыі дастаткова маладых камандаў:«Зьніч» (Магілёў-Менск),«Postscriptum» (Менск),«Deviation» (Горадня). Трэба зазначыць, што за апошнія гады назіраецца зварот музыкаў да старадаўняе беларускае народнае музыкі, якая з посьпехам адаптуецца да сучаснае моладзевае культуры. Калі гадоў пяць таму ў гэтым жанры працаваў адзін«Палац», то сёньня – гэта«Крыві»,«Тройца»,«Postscriptum» і нават гурт «Зьніч», які вызнае цяжкую экстрэмальную музыку, пабудаваную на беларускіх старажытных паганскіх традыцыях, якія адлюстроўваюцца ў адпаведнай сцэнічнай атмасфэры ды строях.

Што тычыцца прэзэнтацыі кампакт-дыску«Вольныя танцы: слухай сваё», то любоў да свае музыкі выяўлялася ня толькі ў перапоўненай залі клюбу«Акварыюм», але і ў тым, як адбываўся дыялёг паміж музыкамі й гледачамі. Гэта дае аптымізм сьцьвярджаць, што вольныя танцы выйдуць з-за кратаў, і мы ўбачым іх у вольнай краіне.

Алесь ДАЙНЕКА

ПАМЯЦІ СЯБРА

У ноч на 5 красавіка трагічна загінуў адзін зь лепшых прадстаўнікоў магілёўскай гарадзкой арганізацыі Беларускае сацыял-дэмакратычнае партыі«Народная Грамада» Славамір Вячаслававіч Амбружэвіч.

Спадар Славамір быў у складзе партыі зь дня яе заснаваньня. Шмат сілаў і энэргіі аддаў ён дзеля станаўленьня й сталеньня гарадзкой сацыял-дэмакратычнай арганізацыі, распаўсюджваньня ідэяў сацыял-дэмакратыі. Заўсёды спакойны й цьвёрда ўпэўнены ў слушнасьці нашае агульнае справы, С.Амбружэвіч быў прыкладам і апорай для многіх людзей, хто яго ведаў. Ягоныя высокія жыцьцёвыя прынцыпы не маглі не ўяўляць пагрозы тым сілам, што штурхаюць нашае грамадзтва ў бездань беззаконьня й бяспраўя.

Нам цяжка пагадзіцца з тым, што трагічная сьмерць нашага сябра ёсьць выпадковай. Несучы адказнасьць перад сям'ёй і партыяй, ён ніколі й ні пры якіх абставінах не зьдзяйсьняў бяздумных учынкаў. Загібель актыўнага сацыял-дэмакрата напоўніла смуткам нашыя сэрцы, у якіх сьветлае імя Славаміра Амбружэвіча будзе жыць заўсёды.

Мы, магілёўскія сацыял-дэмакраты, спачуваем сям'і С.В.Амбружэвіча, родным, сваякам і сябрам, і запэўніваем у тым, што ідэі, якімі кіраваўся наш таварыш, будуць пераўтвораныя ў жыцьцё.

Магілёўскі абкам БСДП «НГ»
Магілёўскі гаркам БСДП «НГ»
Магілёўская гарадзкая арганізацыя БСДП «НГ»

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Тыднёвік Магілёўскі

Аналітычна-інфармацыйная газэта, заснаваная Магілёўскай гарадзкой асацыяцыяй «КОЛА СЯБРОЎ».

Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку за № 831.

Газэта выходзіць штосераду.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэлефон: 31-04-15, Тэл./факс: 22-97-82, E-mail: krug@user.unibel.by

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у Магілёўскай абласной друкарні імя Я.Свярдлова. Замова 14. Наклад 500 асобнікаў.